

Jongerenwerk in Leiderdorp

Rekenkamer Leiderdorp

Eindrapport

Datum

April 2010

INHOUDSOPGAVE

Jongerenwerk in Leiderdorp	1
Rekenkamer Leiderdorp	1
Eindrapport	1
Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	5
1.1 Een onderzoek naar het jongerenwerk in Leiderdorp	5
1.2 Effectief jongerenwerk?	6
1.3 Leeswijzer: waar vindt u welke bevindingen?	10
2 Conclusies en aanbevelingen	11
2.1 Situatie in Leiderdorp op het gebied van jongerenwerk	11
2.2 Jongerenwerk in Leiderdorp weinig slagvaardig	11
2.3 Deelconclusies & aanbeveling voor voorwaarden jongerenwerk	12
3 Jeugd- en jongerenprofiel Leiderdorp	17
3.1 Jeugd- en jongerenprofiel gemeente Leiderdorp	17
3.2 De gemeente Leiderdorp heeft eigen cijfers	19
4 Beleidskader Jongerenwerk	20
4.1 Jeugdbeleid in Programmabegroting 2009	20
4.2 Jeugdbeleid in beleidsnota's	21
4.3 Informatievoorziening aan raad via jeugdrapportage	23
4.4 Afbakening jongerenwerk: focus op vrijetijdsbesteding	24
4.5 Bevindingen beleidskader jongerenwerk	24
5 Organisatie jongerenwerk	27
5.1 Stichting Sociaal Cultureel Werk als uitvoerende partij	27
5.2 Inrichting huidige samenwerkingsrelatie	28
5.3 JOP's	31
5.4 Maatwerk	33

5.5	Integrale aanpak	34
5.6	Slagvaardigheid	36
5.7	Bevindingen organisatie jongerenwerk	38
6	Uitvoering jongerenwerk	39
6.1	Jongerenwerk in Leiderdorp	39
6.2	Maatwerk	40
6.3	Integrale aanpak	41
6.4	Slagvaardigheid	42
6.5	Bevindingen uitvoering jongerenwerk	44
Bijlage 1 Beleidskader		46
	Programmabegroting 2009	46
	Nota "Jeugd in Beeld"	47
	Uitwerking van Jeugd in Beeld in notitie vrijetijdsbesteding	48
	Keten-aanpak vormgegeven door onderzoek	51
	Jeugdbeleid is onderdeel van Wmo	52
	Jeugd rapportage	52
Bijlage 2 Geraadpleegde bronnen		53
Bijlage 3 Definities jongerenprofiel		55

1 INLEIDING

1.1 Een onderzoek naar het jongerenwerk in Leiderdorp

Jongerenwerk is op zowel landelijk, regionaal als gemeentelijk niveau een 'hot item'. Op gemeentelijk niveau voeren veel gemeenteraden discussies over het al dan niet aantrekken van extra jongerenwerkers, de inrichting van jongerenontmoetingsplekken (JOP's), of de inrichting van jongeren inloopcentra (JIC's). Ook in Leiderdorp is het jongerenwerk een actueel onderwerp. Dat blijkt alleen al uit de roerige periode in 2008 en 2009 over de locaties voor de JOP's in Leiderdorp.

Met de uitkomsten van dit onderzoek wil de Rekenkamer Leiderdorp de gemeenteraad inzicht geven in de effectiviteit van het jongerenwerk in Leiderdorp. Bij de uitvoering van dit onderzoek heeft de Rekenkamer gebruik gemaakt van het landelijk "Doe Mee" onderzoek van Jacques Necker. Dit maakt een vergelijking van de effectiviteit van het beleid mogelijk met andere gemeenten van dezelfde omvang. Het overkoepelende rapport over alle gemeenten waar dit onderzoek is uitgevoerd treft u aan op de website

http://www.3namiek.nl/publicaties/cases/page/0/archief/0/project/doemee_jongerenwerk

In aanvulling op dit onderzoek heeft de Rekenkamer specifieke interviews en locatiebezoeken laten uitvoeren. Daarmee zijn de ontwikkelingen rond de JOP's en de praktijk van het jongerenbeleid goed in beeld gebracht.

Het onderzoek bestaat uit twee delen. Het eerste deel betreft een cijfermatige analyse van de Leiderdorpse situatie. Hier wordt onder meer inzicht gegeven in het aantal jongeren in Leiderdorp. Het tweede deel betreft het onderzoek naar de effectiviteit van het jongerenwerk. Het feitenonderzoek is uitgevoerd in de periode april tot en met juli 2009. In oktober 2009 heeft er nog een aanvullend gesprek met burgemeester Zonneville plaatsgevonden. Medio december is de laatste gevraagde informatie ter beschikking gesteld vanuit de Gemeente. Vervolgens is het conceptrapport in februari 2010 voor hoor en wederhoor voorgelegd aan het college.

1.2 Effectief jongerenwerk?

Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek luidt:

De gemeenteraad van Leiderdorp inzicht bieden in de effectiviteit van het gemeentelijke jongerenwerk.

Dit inzicht wordt geboden door te toetsen in hoeverre de gemeente *voorwaarden* creëert voor effectief jongerenwerk. Op basis van de bevindingen in dit onderzoek zijn conclusies en aanbevelingen geformuleerd. Deze aanbevelingen zijn gericht aan de gemeenteraad en het college en richten zich op concrete verbeterstappen in het gemeentelijk jongerenwerk.

Centrale vraagstelling

De centrale vraagstelling van dit onderzoek luidt:

In hoeverre creëert de gemeente Leiderdorp voorwaarden voor effectief jongerenwerk?

Onder *effectiviteit* verstaan de onderzoekers de verhouding tussen de gemeentelijke inzet van beleidsinstrumenten en de realisatie van beoogde maatschappelijke effecten.

Deelvragen

Om tot een antwoord op de centrale vraagstelling te komen, zijn een aantal deelvragen geformuleerd. Deze deelvragen gaan achtereenvolgens in op een algemene probleemschets gericht op de leefsituatie van jongeren binnen de gemeente, de kwaliteit van het gemeentelijk beleid en de organisatie van het jongerenwerk en de effectiviteit van het gevoerde beleid.

Probleemschets (gemeentebreed)

Welke zaken spelen er in het jongerenbeleid en bij de jongeren van de gemeente (het jeugd- en jongerenprofiel)?

Kwaliteit gemeentelijk jongerenwerk (gemeentebreed)

Wat is de kwaliteit van de beleidsformulering? ("Wat wil de gemeente bereiken?")

Hoe is het jongerenwerk georganiseerd? (“Wat gaat de gemeente daarvoor doen?”)

Effectiviteit jongerenwerk (casestudy)

Hoe effectief is het jongerenwerk in de praktijk van één JOP of JIC?

Deze deelvragen worden achtereenvolgens in de hoofdstukken 3 t/m 6 behandeld.

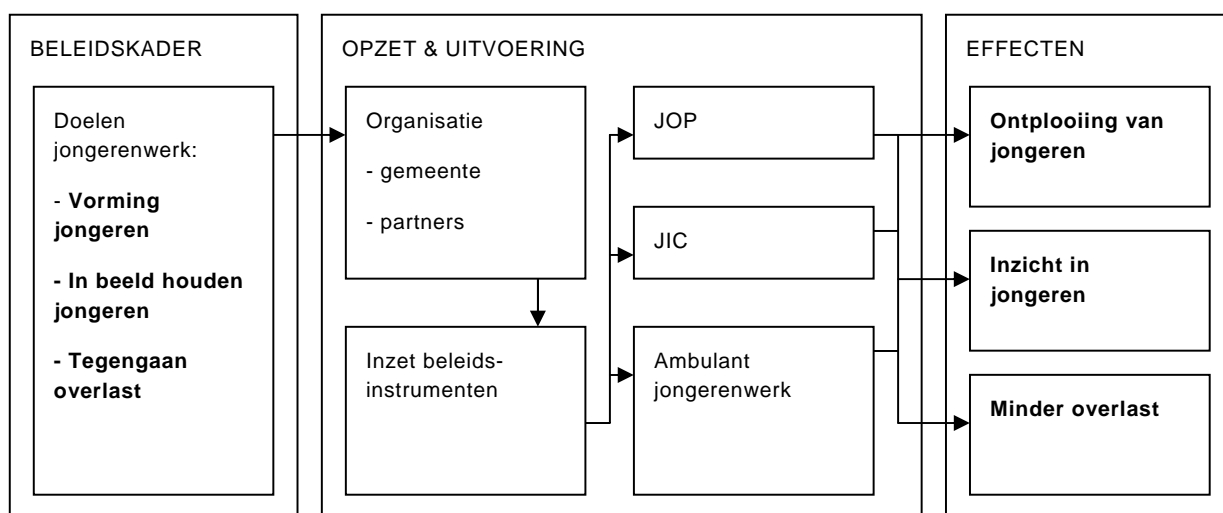
Normenkader

Inleiding: verschillende functies en spelers betrokken bij jongerenwerk

Vrijwel elke gemeente stelt beleidsdoelstellingen vast voor jongeren- of jeugdbeleid. Om invulling te geven aan deze doelstellingen, zet de gemeente beleidsinstrumenten in. In de uitvoering van jongerenwerk trekken gemeenten samen op met betrokken partijen als welzijnsinstellingen, politie en scholen. Een goede afstemming tussen partijen en effectieve beleidsinzet moet ertoe leiden dat de doelstellingen van het gemeentelijk jongerenwerk (bijvoorbeeld vorming van jonge mensen, maar ook terugdringen van jeugdoverlast) worden gerealiseerd.

Figuur 1.2.1 geeft het beleidsproces rond jongerenwerk in Leiderdorp weer.

Figuur 1.2.1: Beleidsproces jongerenwerk

Bij het in kaart brengen van de gemeentelijke doelstellingen (hoofdstuk 4) is onderscheid gemaakt in drie soorten doelen. Het gaat om doelen die gericht zijn op:

- de vorming van jongeren;
- het in beeld houden van jongeren en;
- het tegengaan van overlast.

De uitvoering is in het schema afgebakend naar jongerenontmoetingsplaatsen (JOP's), jongereninloopcentra (JIC's) of ander vergelijkbaar jongerenwerk in de gemeente, zoals het ambulante jongerenwerk. De uitvoering is in dit onderzoek getoetst door middel van een casestudie (hoofdstuk 6).

Sturingsvoorwaarden voor effectief jongerenwerk

Voor effectief gemeentelijk jongerenwerk zijn drie sturingsvoorwaarden noodzakelijk:

1. *Maatwerk*: De ene gemeente is de andere niet. Daarom is het vanzelfsprekend dat iedere gemeente een eigen aanpak in het jongerenwerk kiest. Met maatwerk wordt bedoeld de mate waarin jongerenwerk zich toespitst op eigen lokale omstandigheden en eigen lokale problemen en behoeften van en met (groepen) jongeren in Leiderdorp.

2. *Integrale aanpak*: Jongerenwerk is een vorm van doelgroepgericht beleid. Inhoudelijk gezien hangt het samen met een veelheid aan beleidsvelden (onderwijs, sport, cultuur en openbare ruimte). Om die reden is het van belang dat jongerenwerk integraal wordt afgestemd. Met een integrale aanpak wordt bedoeld de mate waarin verschillende gemeentelijke afdelingen, maar ook gemeente en overige betrokken partijen, onderling afstemmen ten behoeve van een consistent en consequent jongerenwerk.

3. *Slagvaardigheid*: Niets is zo veranderlijk als de jongerencultuur. Nieuwe hypes volgen elkaar in snel tempo op. Als de besluitvorming in de raad over een Jongeren Ontmoetings Plek (JOP) lang duurt, is de kans groot dat jongeren zelf alweer een andere hangplek hebben gevonden. Met slagvaardigheid wordt bedoeld op de mate waarin de gemeente dergelijke maatschappelijke ontwikkelingen tijdig signaleert en daarop met haar beleid anticipeert.

Deze sturingsvoorwaarden vormen de basis voor de beoordeling van het jongerenwerk. In figuur 1.2.2 is dit in een matrix weergegeven: op de horizontale as zijn de drie sturingsvoorwaarden weergegeven: maatwerk, integrale aanpak en slagvaardigheid. Op de verticale as de drie niveaus waarop het jongerenwerk in kaart is gebracht: beleid, organisatie, uitvoering.

Figuur 1.2.2: Analyse kader voor beoordeling jongerenwerk

Sturingsvoorwaarde ↓ Niveau	→ Maatwerk	Integrale aanpak	Slagvaardigheid / aanpassingsvermogen
Beleidsformulering			
Organisatie			
Uitvoering jongerenwerk			

Op basis van dit analysekader wordt in dit onderzoek per niveau gekeken in hoeverre de gemeente aan deze noodzakelijke sturingsvoorwaarden heeft voldaan. Dit analysekader heeft bovendien aan de basis gelegen van het normenkader zoals wij dat voor dit onderzoek hebben opgesteld. In dat normenkader (zie bijlage 2) is per niveau weergegeven aan welke normen de gemeente moet voldoen.

1.3 Leeswijzer: waar vindt u welke bevindingen?

Het rapport is als volgt opgebouwd:

In hoofdstuk 2 vindt u de conclusies en aanbevelingen die uit het onderzoek naar voren komen. Hierin wordt met name ingegaan op de wijze waarop de gemeente Leiderdorp voorziet in de sturingsvoorwaarden (*slagvaardigheid, integrale aanpak en maatwerk*). Die sturingsvoorwaarden zijn noodzakelijk voor *effectief* jongerenwerk.

De beantwoording van de deelvragen komt aan de orde in de verschillende hoofdstukken van de nota van bevindingen.

Hoofdstuk 3 geeft een korte samenvatting van het jeugd- en jongerenprofiel van de jongeren in de gemeente Leiderdorp, waarbij de onderzoekers opvallende kenmerken benoemen. Hiermee is hoofdstuk 3 het antwoord op deelvraag 1.

In hoofdstuk 4 brengen de onderzoekers het gemeentelijk beleid op het gebied van jongerenwerk in beeld. Dit hoofdstuk is hiermee het antwoord op deelvraag 2.

Hoofdstuk 5 geeft inzicht in de wijze waarop het jongerenwerk in de gemeente Leiderdorp georganiseerd is en vormt hiermee het antwoord op deelvraag 3.

Tot slot illustreert hoofdstuk 6 voor één casestudie hoe effectief het jongerenwerk is. Hoofdstuk 6 is hiermee het antwoord op deelvraag 4.

2 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Dit hoofdstuk bevat de conclusies en aanbevelingen die voortvloeien uit de bevindingen zoals weergegeven in hoofdstuk 3 t/m 6.

De conclusies en aanbevelingen zijn gericht op de sturingsvoorwaarden voor effectief jongerenwerk: maatwerk, integrale aanpak en slagvaardigheid.

2.1 Situatie in Leiderdorp op het gebied van jongerenwerk

Ten opzichte van het landelijk gemiddelde of gemeenten van vergelijkbare omvang valt op dat in Leiderdorp met name het percentage jeugdige verdachten hoog is. Daarnaast is ook het aantal jeugdige veelplegers en harde kern jongeren in Leiderdorp hoger dan het landelijke gemiddelde of in gemeenten van vergelijkbare omvang. Daar staat tegenover dat het schoolverzuim en het percentage uitkeringsgezinnen relatief laag is. Tenslotte valt op dat het percentage speelruimte (buitenruimte) in Leiderdorp erg laag is. Daar waar in gemeenten van vergelijkbare omvang 50 jeugdigen (0-17-jarigen) een hectare tot hun beschikking hebben, moet die hectare in Leiderdorp gedeeld worden door 71 jeugdigen.

Met name dit laatste aspect komt nadrukkelijk naar voren in zowel het beleid als de praktijk: de jongeren in Leiderdorp hebben weinig plaatsen waar zij terecht kunnen. De inzet van de gemeente op vrijetijdsbesteding en het realiseren van JOP's sluit daar goed op aan. Als het gaat om het hoge aantal veelplegers en harde kern jongeren, sluit de gemeente daar in het beleid eveneens op aan door naast op vrijetijdsbesteding ook in te zetten op het tegengaan van overlast.

Voor de uitvoering van het jongerenwerk werkt de gemeente Leiderdorp samen met de stichting Sociaal Cultureel Werk (SCw). Met SCw sluit de gemeente jaarlijks een subsidieovereenkomst, voor kinderwerk, tienerwerk en jongerenwerk. Binnen het jongerenwerk voert SCw sinds 2008 zowel ambulante als accommodatiegebonden jongerenwerk uit.

2.2 Jongerenwerk in Leiderdorp weinig slagvaardig

In deze paragraaf wordt de centrale vraag van dit onderzoek beantwoord:

In hoeverre creëert de gemeente Leiderdorp voorwaarden voor effectief jongerenwerk?

De voorwaarden voor effectief jongerenwerk zijn geformuleerd als het leveren van *op maat gesneden* jongerenwerk, zorg dragen voor een *integrale aanpak* en in staat zijn *slagvaardig* op te treden. Voor effectief jongerenwerk dienen die

voorwaarden zowel op beleidsniveau, als op organisatie- en uitvoeringsniveau aanwezig te zijn.

Op basis van onderliggend onderzoek concludeert de Rekenkamer dat met name de *voorwaarden voor een slagvaardig optreden* ontbreken. Zowel op beleidsniveau, als op organisatie- en uitvoeringsniveau ontbreekt het aan slagvaardigheid. Dat wordt met name zichtbaar in de reeds lang door de raad voorgenomen JOP's, die nog niet gerealiseerd zijn. Het gevolg is dat jongeren al lang het gevoel hebben dat er in Leiderdorp niets is te doen is voor hen en dat zij nergens terecht kunnen.

In de tweede plaats concludeert de Rekenkamer dat ook de *integrale aanpak* van de gemeente te wensen overlaat. Er vinden verschillende netwerkoverleggen plaats, maar er is niet voorzien in afstemming tussen die overleggen. Overigens is dit beeld eerder ook geconstateerd in de nota "Jeugd in Beeld" en de naar aanleiding daarvan uitgevoerde onderzoeken. De Rekenkamer constateert overigens ook dat in de uitvoering ten dele wel in een integrale aanpak is voorzien. Dit blijkt uit het feit dat jongerenwerkers en wijkagenten informeel zorgen voor een goede afstemming. De pragmatiek compenseert deels het gebrek aan coördinatie en besluitvaardigheid.

Als het gaat om *voorwaarden* voor het leveren van *op maat gesneden* jongerenwerk oordeelt de Rekenkamer positief. Dit met name vanwege de inbreng van zowel jongeren als experts uit het veld, zowel bij de beleidsvorming als in de uitvoering van het jongerenwerk. Tevens wordt goede inzet gepleegd om de jongeren waar het om gaat in beeld te krijgen en te houden.

2.3 Deelconclusies & aanbeveling voor voorwaarden jongerenwerk

De conclusies uit paragraaf 2.2 zijn opgebouwd uit een aantal conclusies op deelvragen. Deze worden hieronder nader in beeld gebracht. Met het oog op het bieden van handvatten voor verbetering zijn bij alle constatering en aanbevelingen geformuleerd.

Deelconclusie 1: Slagvaardigheid ontbreekt

Waar het gaat om *voorwaarden* voor een *slagvaardig optreden* concludeert de Rekenkamer dat de gemeente deze niet heeft gecreëerd. De belangrijkste conclusie van de rekenkamer richt zich dan ook op het gebrek aan slagvaardigheid. Het meest prominent komt deze conclusie naar voren op uitvoeringsniveau, waar bijvoorbeeld een voetbaldoel niet snel kon worden teruggeplaatst, of toestemming voor het gebruik van een gemeentelijke locatie voor een jongerendisco op het laatste moment niet verleend kon worden. Het gebrek aan slagvaardigheid wordt ook duidelijk uit het feit dat de beloofde nieuwe JOP's nog altijd niet gerealiseerd zijn.

Dit laatste punt illustreert ook een gebrek aan slagvaardigheid op beleids- en organisatieniveau. Op beleidsniveau is in 2007 al uitgesproken dat de realisatie

van vier nieuwe JOP's prioriteit behoefde. Als gevolg van politieke ontwikkelingen zijn die JOP's momenteel weliswaar in oprichting, maar nog altijd niet in gebruik. Deze politieke ontwikkelingen hangen samen met de grote politieke gevoeligheid die de JOP's in Leiderdorp sinds jaar en dag omkleedt. De raad heeft zich dit onderwerp nadrukkelijk aangetrokken en een raadsbrede werkgroep opgericht. Belangrijk doel van die werkgroep was om de "politieke angel" uit het onderwerp te halen en in gezamenlijkheid met alle fracties in rust te komen tot een aantal JOP-locaties.

De Rekenkamer vindt de vorming van de raadsbrede werkgroep een goede zet om draagvlak te verkrijgen voor de keuzes. Tegelijkertijd wordt opgemerkt dat het instellen van een raads werkgroep vertraging van het proces heeft veroorzaakt, hetgeen niet in lijn was met de beleidsdoelstelling om op korte termijn in te zetten op het realiseren van JOP's.

Vertraging is ook opgetreden bij het verbeteren van de ketensamenwerking (zie ook deelconclusie 3). Hoewel op beleidsniveau in 2006 al geconstateerd werd dat hier een verbeterslag noodzakelijk was, is die verbetering nog altijd niet tot stand gekomen.

Het grote gevaar van het gebrek aan slagvaardigheid is dat de gemeente haar geloofwaardigheid verliest. In de communicatie met inwoners en instanties wordt toegezegd dat de gemeente ergens mee aan de slag gaat. Wanneer dit niet gebeurt, verliezen zowel jongeren als externe samenwerkingspartners hun vertrouwen in de gemeente.

Aanbeveling 1

Zie er als raad op toe dat de JOP's, indien politiek nog steeds gewenst, gerealiseerd worden. Vraag het College u regelmatig te informeren over de stand van zaken.

Aanbeveling 2

Geef als raad het college de opdracht om zowel met verschillende betrokken afdelingen binnen de gemeente als met SCw in gesprek te gaan om te kijken waar de mogelijkheden liggen om de samenwerking te verbeteren, met name als het gaat om afstemming in de uitvoering. Geef het college daarbij mee om SCw opdracht te geven een jaarplanning op te stellen, met daarin opgenomen geplande activiteiten inclusief de beoogde locatie. Geef het college tevens mee om na te denken over een geschikte overlegstructuur waarin SCw en verschillende betrokken afdelingen deze jaarplanning van SCw naast de gemeentelijke planning leggen. Op die manier kan in een vroeg stadium afgestemd worden welke locaties voor de te houden activiteiten mogelijk zijn en op welke locaties eventueel een probleem ontstaat (bijvoorbeeld vanwege een voorgenomen herinrichting, of omdat niet aan de regels voor de verhuur van gemeentelijke locaties kan worden voldaan).

Deelconclusie 2: Voldoende voorwaarden voor op maat gesneden jongerenwerk

Als het gaat om *voorwaarden* voor het leveren van *op maat gesneden* jongerenwerk concludeert de rekenkamer dat de gemeente die voorwaarden heeft gecreëerd, met name door in te zetten op aansluiting bij de behoeften van de doelgroep. Dat speelt met name op beleidsniveau, waar de gemeente jongeren en experts uit het veld nadrukkelijk heeft betrokken bij de totstandkoming van het beleid. Die input heeft geleid tot een beleidsfocus op het bieden van vrijetijdsbesteding en jeugdparticipatie.

Op organisatieniveau leidde dit tot het inzetten op ambulante jongerenwerk. Vanuit de gemeente werd hieraan zoveel waarde gehecht, dat besloten is om SCw ambulante jongerenwerk uit te laten voeren in plaats van het breder georiënteerde buurtwerk. Met die keuze creëert de gemeente een voorwaarde voor het leveren van maatwerk. De inzet van ambulante jongerenwerk vergroot immers het zicht op en de betrokkenheid bij de jongeren in Leiderdorp en heeft het ambulante jongerenwerk tot doel de jongeren toe te leiden naar de inloop. Verder wordt er vanuit SCw ingezet op participatie van jongeren en het betrekken van jongeren bij het opzetten van activiteiten.

Ten aanzien van de uitvoering constateert de Rekenkamer dat de jongerenwerkers voldoende zicht hebben op de behoeften van jongeren. Bovendien biedt de band die de jongerenwerker met de jongeren heeft, de mogelijkheid om jongeren actief bij het opzetten van activiteiten te betrekken. De Rekenkamer constateert echter ook dat in de uitvoering, als gevolg van beperkte financiële middelen en het gebrek aan slagvaardigheid, niet altijd voldoende aan de behoefte van jongeren tegemoet wordt gekomen. Zo geven jongeren nog altijd aan dat er in Leiderdorp niets te doen is voor jongeren. Ook zouden ze graag zien dat de inloop in Dwars&zo vaker open is.

Aanbeveling 3

Zie er als raad op toe dat de ingezette lijn om jongeren zoveel mogelijk actief bij het jongerenwerk te betrekken gecontinueerd wordt, bijvoorbeeld door hen actief te laten participeren in het opzetten en organiseren van activiteiten. Zie er daarbij op toe dat de noodzakelijke randvoorwaarden worden gecreëerd om activiteiten te organiseren (de eerder genoemde slagvaardigheid).

Aanbeveling 4

Geef als raad het college de opdracht uit te zoeken wat de mogelijkheden zijn om de openstelling van Dwars&zo te verruimen. Jongeren in Leiderdorp geven nog altijd aan dat er niets te doen is. Door de openstelling van Dwars&zo te verruimen (zowel in dagen waarop de inloop geopend is als in openingstijden op die dagen) vergroot de gemeente het aanbod voor jongeren om ergens naar toe te gaan.

Deelconclusie 3: gemeente voorziet slechts ten dele in voorwaarden voor integrale aanpak

Kijkend naar de voorwaarden voor een *integrale aanpak* van het jongerenwerk concludeert de Rekenkamer dat die voorwaarden relatief beperkt aanwezig zijn. Op beleidsniveau gebeurt dit door het jeugdbeleid onderdeel te maken van de Wmo. Ook in de uitvoeringsovereenkomst met SCw wordt die verwijzing naar de Wmo doorgetrokken. In het vigerende beleidskader (met name de notitie “Jeugd, vrijetijd en participatie”) wordt niet altijd expliciet de link gelegd met aanpalende beleidsterreinen. Het maken van concrete prestatieafspraken tussen (uitvoeringsonderdelen van) de gemeente en het SCw in plaats van algemene subsidieafspraken kan een stap voorwaarts zijn.

Op organisatieniveau wordt de integrale aanpak geborgd door een intern clusteroverleg. Dit overleg lijkt zich echter te richten op beleidsniveau. Het is met name de afstemming met externe partijen waarin de gemeente onvoldoende waarborgen heeft gecreëerd voor een integrale aanpak. Zo is er het Lokaal jeugdoverleg, waarin onder andere gemeente, jongerenwerkers en wijkagenten participeren. Daarnaast zijn er een aantal andere overleggen, zoals het zorgnetwerk en het regionale Jeugdpreventie team, waaraan het jongerenwerk niet deelneemt. De gemeente heeft niet voorzien in een coördinerende rol in de afstemming tussen die verschillende overleggen. Dit is overigens geen nieuw geluid. Dat de afstemming binnen de ketensamenwerking niet goed loopt, bleek al uit de nota Jeugd in Beeld en was de reden om in te zetten op het verbeteren van die ketenaanpak. Inmiddels zijn er twee aanvullende onderzoeken gedaan die het gebrek aan ketensamenwerking bevestigen.

In de uitvoering is winst te behalen op de afstemming tussen verschillende betrokken partijen. Gemeente noch SCw hebben gezorgd dat de jongerenwerkers in andere overleggen dat het Lokaal jeugdoverleg aanschuiven. Als gevolg daarvan zijn de jongerenwerkers alleen betrokken bij afstemming over jongerengroepen. Zodra er afstemming plaatsvindt over individuele casussen wordt er geen gebruik gemaakt van de signalerende rol die jongerenwerkers vervullen. De ambulante jongerenwerker gaf aan dat hij vanuit zijn eerdere ervaring als hoofdagent de weg naar andere instanties zelf wel weet te vinden als het nodig is, maar dit is niet georganiseerd.

De Rekenkamer oordeelt positief over de informele samenwerking tussen jongerenwerkers en wijkagenten. Die samenwerking wordt als prettig en effectief ervaren en beide partijen weten elkaar aan te vullen. Op het moment dat er sprake is van een overlastmelding gaat niet alleen de wijkagent, maar ook de jongerenwerker langs. Desgewenst brengt de jongerenwerker ook een bezoek aan de klager. Op die manier wordt geprobeerd meer wederzijds begrip te creëren. De wijkagenten bezoeken de jongerenwerkers en jongeren als er activiteiten plaatsvinden.

Aanbeveling 5

Geef als raad het college de opdracht om de voorgenomen verbetering van de ketensamenwerking nu ook organisatorisch in te zetten. Geef het college daarbij mee gebruik te maken van de al bestaande onderzoeken en gebruik te maken van de wijze waarop jongerenwerkers en wijkagenten nu al informeel met elkaar samenwerken.

Aanbeveling 6

Geef als raad het college de opdracht om voor ieder van de netwerkoverleggen (bestuurlijk) vast te leggen welke doelen er met het overleg worden nagestreefd en hoe die doelen bewerkstelligd dienen te worden (bijvoorbeeld in de vorm van een convenant). Geef het college tevens de opdracht om informatie-uitwisseling tussen netwerken op gang te brengen. Op die manier wordt voorkomen dat instanties langs elkaar heen werken en bijvoorbeeld niet op de hoogte zijn van het feit dat zij beide in hetzelfde gezin werkzaam zijn.

3 JEUGD- EN JONGERENPROFIEL LEIDERDORP

In dit hoofdstuk wordt een beknopt beeld van de jongeren in de gemeente Leiderdorp geschetst, op basis van het jeugd- en jongerenprofiel van de gemeente, dat als bijlage bij deze nota is gevoegd. Met dit hoofdstuk wordt deelvraag 1 beantwoord: “welke zaken spelen in het jongerenbeleid en bij de jongeren van de gemeente (het jeugd- en jongerenprofiel)?”.

3.1 Jeugd- en jongerenprofiel gemeente Leiderdorp

In 2008 heeft de gemeente Leiderdorp 28.376 inwoners. Hiervan zijn 2.130 inwoners tussen de 12 en 17 jaar en 1.632 inwoners tussen de 18 en 24 jaar. Het aantal jongeren tussen 12 en 17 jaar is in de jaren 2005-2008 licht toegenomen, het aantal jongeren tussen 18 en 24 jaar is nagenoeg gelijk gebleven.

Deze cijfers van de bevolkingssamenstelling zijn afkomstig uit het zogenaamde jongerenprofiel dat voor Leiderdorp is opgesteld. Dit jongerenprofiel is als separate bijlage (bijlage 4) bij dit rapport gevoegd. In het jongerenprofiel wordt gebruik gemaakt van een aantal statistische gegevens over Leiderdorp. De definities van de gehanteerde begrippen zijn opgenomen in bijlage 2.

Percentage jeugdige verdachten van 18-24 relatief laag, van 12-17 relatief hoog

Het aantal verdachten per 10.000 inwoners is lager dan het landelijk gemiddelde (124 tegen 156 in Nederland), maar iets hoger dan het aantal verdachten in gemeenten van vergelijkbare omvang. Wat opvalt is dat het percentage jeugdige verdachten¹ van 18 tot en met 24 jaar laag is ten opzichte van het landelijke gemiddelde en gemeenten van vergelijkbare omvang (14,3% tegenover 24,9% in Nederland en 24,5% in vergelijkbare gemeenten). Het percentage jeugdige verdachten in de leeftijd 12 tot en met 17 jaar is echter veel hoger dan het landelijk gemiddelde of het percentage in gemeenten van vergelijkbare omvang (25,3% in Leiderdorp tegen 15,4% in Nederland en 16,8% in gemeenten van vergelijkbare omvang).

¹ Het aantal jeugdige verdachten van 12 t/m 17 is afkomstig uit het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD).

Relatief hoog aantal jeugdige veelplegers

Ook het aantal harde-kernjongeren² en het aantal jeugdige veelplegers³ per 10.000 inwoners was in 2006 hoger dan het landelijk gemiddelde en hoger dan gemeenten van vergelijkbare omvang. Voor harde kern-jongeren geldt dat dit er in Leiderdorp 27 per 10.000 inwoners zijn tegenover 25 in Nederland en 16 in gemeenten van vergelijkbare omvang. Voor het aantal jeugdige veelplegers geldt dat dit er in Leiderdorp 23,8 per 10.000 inwoners waren, tegenover 12,8 in Nederland en 8,1 in gemeenten van vergelijkbare omvang.

Ook is een groei waarneembaar in het percentage jongeren tussen 12-21 jaar dat voor de rechter is verschenen als gevolg van het plegen van een delict. In 2004 was dat ruim 2.1 % en in 2006 3.5%.

Relatief weinig schoolverzuim onder jongeren van 5-17 jaar

In de gemeente Leiderdorp is het schoolverzuim in 2006 0,9%. Dit is laag in vergelijking met het landelijk gemiddelde (1,8%), het gemiddelde in de provincie Zuid-Holland (2,3%) en het gemiddelde van een gemeente van dezelfde grootteklasse (1,3%). Ook het percentage voortijdige schoolverlaters is lager dan het gemiddelde van gemeenten van gelijke grootte, de provincie Zuid-Holland en Nederland.

Percentage kinderen (0-17 jaar) in uitkeringsgezinnen laag

In Leiderdorp bedraagt het percentage kinderen van 0-17 jaar in uitkeringsgezinnen (als % van het aantal 0-17 jarigen) in 2006 3.1%. Dit is minder dan in gemeenten van vergelijkbare grootte (3,7%), de provincie Zuid-Holland (9,4%) en Nederland (6,8%). Het percentage kinderen in achterstandswijken is 0,0%. Dit is zeer laag in vergelijking met gemeente van gelijke grootte (6,3%), de provincie Zuid-Holland (21,6%) en Nederland (16,4%)

Minder speelruimte voor jongeren van 0-17 jaar.

In Leiderdorp bedraagt het aantal 0-17 jarigen per hectare speelruimte in 2006 71 jeugdigen. In een gemeente van gelijk inwoneraantal is dat aantal 50, in de provincie Zuid-Holland 59 en in Nederland 52. Dit betekent dat jongeren in Leiderdorp relatief minder buitenruimte tot hun beschikking hebben. In interviews werd dit beeld herkend, zowel vanuit de gemeente als vanuit de wijkagenten werd aangegeven dat jongeren in Leiderdorp weinig buitenruimte tot hun beschikking hebben waar zij elkaar kunnen ontmoeten.

² Aantal harde-kernjongeren per 10.000 inwoners: betreft het aantal harde-kernjongeren (van 12 t/m 24 jaar) in verhouding tot het aantal inwoners van 12 tot en met 24 jaar.

³ Aantal jeugdige veelplegers per 10.000 inwoners: betreft het aantal minderjarige veelplegers in verhouding tot het aantal minderjarige inwoners. Jeugdige veelplegers zijn minderjarige personen die meer dan 5 keer als verdachte bij de politie zijn geregistreerd. De gegevens zijn afkomstig uit het Herkenningssysteem (HKS) van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD).

3.2 De gemeente Leiderdorp heeft eigen cijfers

Uit de interviews blijkt dat de gemeente Leiderdorp gebruik maakt van de volgende gegevens:

- Jongerenenquête over vrijetijdsbesteding (zie paragraaf 4.2.b);
- Cijfers CBS over jongeren in Leiderdorp;
- Cijfers Tympaan Instituut.

Cijfers CBS over jongeren in Leiderdorp

De door de gemeente gebruikte cijfers van het CBS geven per wijk inzicht in het aantal jongeren waarbij een onderscheid wordt gemaakt naar geslacht en leeftijdsgroep (10-14 en 15-19 jaar). Uit de cijfers blijkt dat de meeste jongeren in de wijk Buitenhof-Midden-West woonachtig zijn. De cijfers beperken zich tot de verdeling van jongeren over de wijken van Leiderdorp, dus tot aantallen en bevatten geen percentages. De cijfers bieden de gemeente mogelijkheden om de cijfers over de samenstelling op wijkniveau te koppelen aan de verantwoordingsinformatie van SCw op postcodeniveau (zie ook paragraaf 5.2.e). De cijfers verklaren bovendien de hogere inzet van jongerenwerkers in postcodegebied 2353, aangezien in dat gebied ook de meeste jongeren wonen.

Cijfers Tympaan Instituut

De cijfers van het Tympaan Instituut geven inzicht in de gegevens van de gemeente Leiderdorp op verschillende onderwerpen ten aanzien van jeugd. De gegevens zijn beschikbaar voor de jaren 2005, 2006 en 2007 en hebben onder meer betrekking op de volgende onderwerpen:

- Gebruik preventief pedagogisch hulpaanbod en instroom jeugdzorg;
- jeugdigen in een uitkeringsgezin in relatie tot het totaal aantal jeugdigen;
- jeugdigen die wegens het plegen van een delict voor de rechter zijn verschenen in relatie tot het totaal aantal jeugdigen.

De genoemde cijfers zijn ook beschikbaar voor elf andere gemeenten en voor sommige gegevens ook op regio- (Holland Rijnland) en provincieniveau. Hierdoor is een vergelijking mogelijk van Leiderdorp met deze andere gemeenten.

Uit deze cijfers komen de volgende bevindingen naar voren:

- Het aantal jongeren in Leiderdorp dat is ingestroomd in de jeugdzorg is de afgelopen jaren steeds gestegen (2005: 126; 2006: 160; 2007: 189);
- het gemiddelde aantal jeugdigen in een uitkeringsgezin in Leiderdorp, afgezet tegen het totaal aantal jeugdigen tussen de 0 en 17 jaar (3,1) is veel lager dan het gemiddelde van de provincie Zuid-Holland (9,4);
- het gemiddelde aantal jeugdigen dat voor de rechter is verschenen wegens het plegen van een delict in Leiderdorp, afgezet tegen het totaal aantal jeugdigen tussen 12 en 21 jaar (3,5) is iets lager dan het gemiddelde aantal van de provincie Zuid-Holland (3,9).

4 BELEIDSKADER JONGERENWERK

In dit hoofdstuk wordt het jeugdbeleid van de gemeente Leiderdorp beschreven. Het hoofdstuk is tot stand gekomen op basis van documentstudie en interviews met de gemeentelijke organisatie.

Allereerst wordt ingegaan op algemene beleidsuitgangspunten ten aanzien van jeugdbeleid (paragraaf 4.1 en 4.2). Vervolgens wordt het beleid verder afgebakend naar de beleidsdoelen voor jongerenwerk (paragraaf 4.3). In paragraaf 4.4 volgen de bevindingen (getoetst aan de normen).

Hiermee is dit hoofdstuk het antwoord op deelvraag 2: “Wat is de kwaliteit van de beleidsformulering? (Wat wil de gemeente bereiken?)”.

4.1 Jeugdbeleid in Programmabegroting 2009

Het jeugdbeleid begint met de uitgangspunten zoals die in de Programmabegroting 2009 vermeld staan. Het gemeentelijke jeugdbeleid is gericht op het leveren van een bijdrage aan het welzijn en de ontwikkeling van jeugdigen tot 24 jaar die woonachtig zijn in Leiderdorp. In het programma Jeugd en Onderwijs (programma 2) onderscheidt de gemeente vervolgens twee prestatievelden: Jeugdbeleid (prestatieveld A) en Jeugdgezondheidszorg en preventief jeugdbeleid (prestatieveld B).

Het prestatieveld Jeugdbeleid richt zich sterk op vrijetijdsbesteding (zie bijlage 1 voor een uitgebreider overzicht van de doelstellingen van beide prestatievelden). De gemeente richt het jeugdbeleid op alle jeugdigen tot 18 jaar, met een focus vanaf 14 jaar. Daarnaast wordt de nadruk gelegd op het veroorzaken van minder overlast en de zorg voor jongeren die in aanraking komen met politie/justitie. Ook wil de gemeente de registratie van voortijdig schoolverlaters verbeteren. Tenslotte zet het jeugdbeleid in op VVE en peuterspeelzalen om op die manier peuters met taal- en onderwijsachterstanden te bereiken.

Naast beleidsuitgangspunten en doelstellingen bevat de programmabegroting ook concrete acties die de gemeente gaat ondernemen om deze doelstelling te bereiken (zie ook bijlage 1).

Het prestatieveld Jeugdgezondheidszorg en preventief jeugdbeleid richt zich op het verbeteren van de ketenaanpak. De gemeente wil deze doelstelling realiseren door alle betrokken partijen in een ketenaanpak bij problemen te betrekken. Daartoe is de gemeente een onderzoek gestart naar ketenaanpak. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door onderzoeksbureau JSO (zie ook paragraaf 4.2.e).

4.2 Jeugdbeleid in beleidsnota's

Nota Jeugd in Beeld als inventarisatie jeugdbeleid

Op 27 november 2006 heeft de gemeenteraad de nota "Jeugd in Beeld" vastgesteld. De nota is een vervolg op de oude contournota⁴ uit 2002. Die oude contournota zou op verzoek van de raad vertaald worden in een aantal concrete actiepunten. Dat is voorheen niet gebeurd. Met de nieuwe nota wil de gemeente daar alsnog aan tegemoet komen. Verder betreft de nieuwe nota voornamelijk een inventarisatie van de "witte vlekken". Per leeftijdsgroep inventariseert de gemeente in deze nota of de doelgroep voldoende in beeld is, wat de gemeente doet voor de jeugd in die leeftijdsgroep en wat de aandachtspunten zijn. In totaal worden in de nota tien aandachtspunten geformuleerd (zie ook bijlage 1). De nota betreft dus een inventarisatie, beleidskeuzes worden (nog) niet gemaakt. Doelgroepen worden nader gedefinieerd (waarbij onderscheid wordt gemaakt naar zowel leeftijd als (eventuele) problematiek), maar er wordt geen focus gelegd op één van de doelgroepen.

Uitwerking van "Jeugd in Beeld" in notitie vrijetijdsbesteding

Bij het vaststellen van de nota "Jeugd in Beeld" heeft de raad aangegeven dat de prioriteit moet komen te liggen bij vrijetijdsbesteding. Dat resulteerde in 2007 in een notitie "Jeugd, vrijetijdsbesteding en participatie 2007-2011". De raad heeft deze notitie in juli 2007 vastgesteld. Het doel van de notitie is om een impuls te geven aan de mogelijkheden van vrijetijdsbesteding buitenshuis. Het accent hierbij ligt op jongeren van 12-17 jaar.

Input uit jongerenenquête, jeugddebat en specialisten uit het veld

Belangrijke input de notitie werd geleverd door een jongerenenquête die de gemeente in 2007 gehouden heeft onder Leiderdorpse jongeren (in bijlage 1 van dit rapport wordt uitgebreid op de jongerenenquête ingegaan). Aansluitend aan de enquête heeft tevens een jeugddebat plaatsgevonden. Daarnaast is met specialisten uit het veld gesproken.

Notitie focust op zinvolle vrijetijdsbesteding voor alle jeugdigen

Op basis van de input uit de jongerenenquête, het jeugddebat en de inbreng van specialisten in het veld zijn twee hoofddoelen geformuleerd:

- Leiderdorp biedt genoeg voorzieningen voor zinvolle vrijetijdsbesteding van jeugdigen;
- in Leiderdorp nemen alle jeugdigen deel aan minstens één vorm van vrijetijdsbesteding op het gebied van bewegen, lezen of cultuur.

Ten grondslag aan deze twee hoofddoelen ligt een visie waarin de gemeente de focus legt op preventie en het vergroten van ontwikkelingskansen (zie ook bijlage 1). Vrijetijdsbesteding is het middel dat daarvoor ingezet wordt. Om dit te verder te concretiseren worden in de notitie vijf thema's onderscheiden:

⁴ Investeren in Jeugd: beleidsnota Integraal Jeugdbeleid Leiderdorp 2003-2006

- Speelplaatsen, speelveldjes en JOP's;
- jeugd en bewegen;
- jeugd en cultuur;
- jeugd en leesbevordering;
- jeugdparticipatie.

Per thema is in de notitie weergegeven welke bevindingen volgen uit de jongerenenquête en de gesprekken met professionals. Daarnaast zijn per thema beleidsuitgangspunten geformuleerd en zijn de te ondernemen acties vermeld. In tabel 4.2.2 zijn per thema de voor het jongerenwerk meest relevante bevindingen, beleiduitgangspunten en acties weergegeven. De lijn zoals die is aangebracht tussen bevindingen, beleid en acties is over het algemeen helder. Wat ontbreekt is dat specifieke organisaties en partijen de acties nadrukkelijk tot taak krijgen toegekend.

Kader 4.2.2: Bevindingen, beleiduitgangspunten en acties uit notitie

Speelplaatsen, speelveldjes en JOP's		
Bevindingen	Beleid	Acties
<ul style="list-style-type: none"> - 10% van de jongeren bezoekt de JOP's, het merendeel van deze groep jongeren is 12-14 jaar; - de helft van deze jongeren is tevreden over de kwaliteit van de JOP's; - volgens politie en SCw⁵ is de realisatie van drie extra JOP's in Leiderdorp gewenst. 	<ul style="list-style-type: none"> - Er zijn voldoende voorzieningen om te ontmoeten en te spelen in de buurt; - het aantal JOP's wordt aangevuld en intensiever onderdeel van het jongerenwerk. 	<ul style="list-style-type: none"> - Het aantal JOP's wordt aangevuld en intensiever onderdeel van jongerenwerk; - betrokken instanties organiseren gezamenlijk activiteiten om JOP's onder de aandacht te brengen bij jongeren.
Jeugd en cultuur		
Bevindingen	Beleid	Acties
<ul style="list-style-type: none"> - 15% van de jongeren heeft behoefte aan culturele activiteiten, zoals workshops en cursussen op het gebied van zang, dans en theater; - 55% van de jongeren heeft behoefte aan een plek om uit te gaan; - jongeren van 15-17 jaar hebben weinig behoefte aan een jongerencentrum. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uitgaansmogelijkheden voor jongeren worden uitgebreid; - culturele aanbod via scholen wordt gecontinueerd; - jongeren zijn goed op de hoogte van culturele activiteiten. 	<ul style="list-style-type: none"> - Disco's krijgen een maandelijkse frequentie; - onderzoek naar verruiming van openingstijden van de Buit naar 2 naar 4 inloopavonden.

⁵ SCw staat voor Stichting Sociaal Cultureel Werk, de organisatie die het jongerenwerk uitvoert (zie ook hoofdstuk 5).

Jeugdparticipatie		
Bevindingen	Beleid	Acties
<ul style="list-style-type: none"> - 8,4% van de jongeren is niet op de hoogte van de verschillende activiteiten voor jongeren binnen de gemeente; - 21% van de jongeren zou uitgenodigd willen worden om mee te denken met de gemeente over jeugdbeleid. 	<ul style="list-style-type: none"> - Jongeren moeten goed op de hoogte zijn van mogelijkheden voor activiteiten in de vrijetijdsbesteding; - Sport-, bewegings-en culturele instellingen moeten voor iedereen toegankelijk zijn, ook voor jongeren met een beperking; - behoeften van jongeren zijn bekend bij bestuur en hebben een leidende rol bij de ontwikkeling van jeugdbeleid. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uitbreiding aandacht jeugd op gemeentelijke website; - promotie jongeren website; - vierjaarlijkse jongerenpeiling, gevolgd door jongerendebat.

Keten-aanpak vormgegeven door onderzoek

Naar aanleiding van de nota "Jeugd in Beeld" heeft de raad naast vrijetijdsbesteding, ook het verbeteren van de ketenaanpak als prioriteit benoemd. Aan deze prioriteit wordt invulling gegeven door middel van twee onderzoeken: "Netwerk Jeugd & Veiligheid" (2007) en het onderzoek "Naar een steviger ketenaanpak voor preventief jeugdbeleid in Leiderdorp", uitgevoerd door JSO (2008-2009). Het eerste onderzoek is afgerond, het tweede onderzoek bevindt zich in de afrondende fase. De onderzoeken hebben nog niet geleid tot een inhoudelijk beleidskader of concrete verbeterplannen (in bijlage 1 is meer te vinden over de inhoud van de onderzoeken). Wel laat de gemeente met deze onderzoeken zien de focus te richten op het verbeteren van de ketenaanpak.

Jeugdbeleid is onderdeel van Wmo

Het jeugdbeleid maakt deel uit van een breder perspectief: het Wmo-beleid. In maart 2009 is de nota "Wmo, waar meedoen toe leidt" verschenen. De Wmo-nota is verschenen nadat "Jeugd in beeld" (2006) en de notitie "Jeugd, vrijetijdsbesteding en participatie" (2007) waren verschenen. In die laatste notitie wordt echter al wel opgemerkt dat het document deze notitie (evenals de nota "Jeugd in Beeld") deel uitmaakt van het Wmo-beleid. Ook worden de vier hoofdresultaatgebieden van de Wmo al even kort aangestipt.

4.3 Informatievoorziening aan raad via jeugdrapportage

Na de vaststelling van de nota "Jeugd in Beeld" is met de raad overeengekomen om de raad ieder kwartaal te informeren over de stand van zaken. Dat gebeurt door de jeugdrapportage. Daarbij is de indeling van de nota "Jeugd in Beeld" aangehouden en informeert het college de raad over de stand van zaken m.b.t. geconstateerde witte vlekken en speerpunten. Geïnterviewden gaven aan dat deze rapportages halfjaarlijks verschenen zijn, omdat voor de ambtelijke organisatie de frequentie per kwartaal te hoog was om een rapportage te genereren. Momenteel wordt gekeken of het mogelijk is om één maatschappelijke

rapportage te creëren, waarbij de jeugdrapportage geïntegreerd wordt met andere maatschappelijk beleidsterreinen waarover aan de raad gerapporteerd wordt. Met de jeugdrapportage houdt het College de Raad op regelmatige basis op de hoogte van de stand van zaken en over het proces van totstandkoming van beleid. De jeugdrapportage betreft geen evaluatie waarin de gemaakte beleidskeuzes worden getoetst en gekeken in hoeverre deze nog altijd adequaat zijn.

4.4 Afbakening jongerenwerk: focus op vrijetijdsbesteding

Uit de notitie “Jeugd, vrijetijdsbesteding en participatie” wordt duidelijk waarom de gemeente de focus op vrijetijdsbesteding legt:

- Een zinvolle vrijetijdsbesteding draagt bij aan de ontwikkelingskansen van jeugdigen;
- deelname aan zinvolle activiteiten en het gevoel ‘gehoord’ te worden hebben een preventieve werking op overgewicht en overlast en bevordert sociale cohesie;
- volwassenen die een rol spelen in de vrije tijd van jeugdigen kunnen achterstanden en problemen in de ontwikkeling signaleren (“ogen en oren”).⁶

Samengevat zet de gemeente in op preventie (het voorkomen van overlast) en het bieden van vrijetijdsbesteding. De doelgroep is met name de jeugd in de leeftijdscategorie 14-18 jaar.

4.5 Bevindingen beleidskader jongerenwerk

In deze paragraaf worden de bevindingen aan de normen getoetst. Daarmee wordt deelvraag 2 beantwoord – Wat is de kwaliteit van de beleidsformulering? –.

Tabel 4.5.1 - Toetsing beleidsformulering jongerenbeleid aan de normen	
Maatwerk	
Aan het jongerenbeleid ligt een probleemanalyse ten grondslag.	Grotendeels voldaan. De nota “Jeugd in beeld” inventariseert de problemen in Leiderdorp en de zogenaamde ‘witte vlekken’ in het beleid. Op basis daarvan is de afweging gemaakt in eerste instantie in te zetten op vrijetijdsbesteding en op het verbeteren van de ketenaanpak. Voor het eerste aspect is inmiddels een notitie uitgewerkt. In het kader van het tweede aspect zijn en worden nu onderzoeken uitgevoerd. Hoewel met name de tweede prioriteit nog niet geleid heeft tot een inhoudelijk beleidskader of concreet verbeterplan, laat de nota “Jeugd in Beeld” wel zien dat het beleid nadrukkelijk tot stand komt op basis van probleemanalyses.

⁶

Notitie “Jeugd, vrijetijd en participatie”, pag. 5-6.

<p>Het jongerenbeleid wijst doelgroepen van beleid aan. Deze doelgroepen zijn duidelijk afgebakend en zoveel mogelijk gekoppeld aan activiteiten en prestatiedoelen. Het jongerenbeleid geeft tevens aan op welke groepen jongeren het zich <i>niet</i> richt.</p>	<p>Beperkt voldaan. De programmabegroting richt zich op alle jeugdigen tot 18, waarbij de focus ligt op jongeren vanaf 14 en op de zorg voor jongeren die in aanraking zijn gekomen met politie/justitie. De nota maakt een onderscheid tussen algemeen beleid (voor alle jongeren) en specifiek beleid (voor jongeren met problemen). Vervolgens wordt met de notitie “Jeugd, vrijetijdsbesteding en participatie” de focus gericht op vrijetijdsbesteding en participatie voor álle jeugdigen. Er worden geen specifieke doelgroepen onderscheiden.</p>
<p>Het jongerenbeleid maakt duidelijke keuzen in beleid.</p>	<p>Deels voldaan. Op basis van de inventarisatie van “witte vlekken” is een duidelijk keuze gemaakt voor het in eerste instantie inzetten op vrijetijdsbesteding en participatie en op het verbeteren van de ketenaanpak. Met de keuze voor vrijetijdsbesteding en participatie kiest de gemeente voor een preventieve aanpak (het voorkomen van overlast) en het bieden van vrijetijdsbesteding. Voor het eerste aspect is een notitie uitgewerkt, voor het verbeteren van de ketenaanpak moet het beleid nog verder vormgegeven worden.</p>
<p>De beleidskeuzen en de benoemde doelgroepen in het gemeentelijke jongerenbeleid sluiten aan op de probleemanalyse (en op de uitkomsten van het jongerenprofiel).</p>	<p>Voldaan. De keuze voor vrijetijdsbesteding en het verbeteren van de ketenaanpak komen voort uit de probleemanalyse omdat zij daarin als “witte vlekken” werden benoemd. De prioriteit voor deze twee “witte vlekken” is vervolgens door de raad en de ambtelijke organisatie aangebracht, op basis van signalen uit de samenleving. De inzet op vrijetijdsbesteding sluit bovendien aan op het geconstateerde in het jongerenprofiel dat er jongeren in Leiderdorp maar weinig buitenruimte tot hun beschikking hebben.</p>
<p>Integrale aanpak</p>	
<p>De gemeente Leiderdorp beschikt over een duidelijke definitie van het jongerenbeleid. Hieruit is op te maken welke inhoudelijke beleidsterreinen onderdeel uitmaken van het gemeentelijk jongerenbeleid en hoe deze terreinen onderling samenhangen.</p>	<p>Beperkt voldaan. In de nota wordt een definitie gegeven van integraal jeugdbeleid. Er wordt echter niet aangegeven welke inhoudelijke beleidsterreinen betrokken zijn bij het gemeentelijk jongerenbeleid. De inventarisatie betreft een overzicht van beleid per leeftijdsgroep en niet per levensterrein.</p>
<p>Ervaringen en belangen van betrokken afdelingen en externe partners zijn meegenomen in de totstandkoming van jongerenbeleid.</p>	<p>Deels voldaan. Voor zover het beleid al nader is uitgewerkt – de notitie “Jeugd, vrijetijd en participatie” – is dit gebeurd mede op basis van input van externen. De behoeften van jongeren zijn geraadpleegd via een enquête. Ook zijn professionals gehoord. Echter, niet voor alle “witte vlekken” is beleid uitgewerkt.</p>

Slagvaardigheid/aanpassingsvermogen	
<p>Het vastgestelde jongerenbeleid voorziet in periodieke evaluatie van beleid.</p>	<p>Beperkt voldaan. In de nota "Jeugd in Beeld", noch in de notitie "Jeugd, vrijetijdsbesteding en participatie", wordt ingegaan op de wijze waarop deze notities periodiek geëvalueerd worden. Wel krijgt de Raad sinds het vaststellen van "Jeugd in beeld" een periodiek update over de stand van zaken.</p>
<p>Evaluaties worden aantoonbaar benut om - waar nodig - beleid bij te sturen.</p>	<p>Deels voldaan. Het huidige beleid is tot stand gekomen op basis van een evaluatie van het oude beleid. Het evalueren van beleid lijkt dus tot de werkwijze van de gemeente te behoren. In hoeverre het huidige beleid periodiek geëvalueerd zal worden, moet de toekomst uitwijzen. De jeugdrapportage biedt wel inzicht in de stand van zaken van het jeugdbeleid.</p>

5 ORGANISATIE JONGERENWERK

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het jongerenwerk in de gemeente Leiderdorp georganiseerd is. Het hoofdstuk is tot stand gekomen op basis van documentstudie (o.a. uitvoeringsovereenkomsten) en interviews met betrokken partijen.

Het hoofdstuk bestaat uit twee delen: een beschrijving van de organisatie van het jongerenwerk (paragraaf 5.1 t/m 5.3) en een duiding van die beschrijving in het licht van de drie sturingsvoorwaarden maatwerk, integrale aanpak en slagvaardigheid (paragraaf 5.4 t/m 5.6). In de laatste paragraaf, paragraaf 5.7, worden de bevindingen aan de normen getoetst.

Hiermee is dit hoofdstuk het antwoord op deelvraag 3: "Hoe is het jongerenwerk georganiseerd?"

5.1 Stichting Sociaal Cultureel Werk als uitvoerende partij

De stichting Sociaal Cultureel Werk (SCw) is de uitvoerende partij van het jongerenwerk in Leiderdorp. De werkzaamheden van SCw beslaan drie aspecten:

- Kinderwerk (4-12 jaar);
- Tienerwerk (10-14 jaar);
- Jongerenwerk (14-18 jaar):
 - o Accommodatiegebonden jongerenwerk;
 - o Ambulant jongerenwerk.

Ontwikkelingen in het verleden

Eind 2007 bestond er onduidelijkheid over de afspraken tussen de gemeente en SCw ten aanzien van de nieuwe beleidslijn die de gemeente wilde insteken. Die verandering van beleid bestond onder andere uit de versterkte inzet van de gemeente op ambulant jongerenwerk en de organisatie van een aantal doelgroepoverstijgende disco's.

Uiteindelijk heeft onvrede er toe geleid dat de directeur van SCw is opgestapt en in februari 2009 een interim-directeur is aangetreden. De interim-directeur heeft zich vooral tot doel gesteld inzichtelijk te maken wat SCw wel kan en doet en wat niet.

Als gevolg van de genoemde ontwikkeling heeft de gemeente besloten om per 2010 het sociaal cultureel werk aan te besteden. Omdat de gemeente signaleert dat de interim-directeur een verbeteringslag heeft ingezet, heeft de gemeente besloten de aanbesteding met een jaar uit te stellen. SCw kan op deze manier verder op orde komen.

5.2 Inrichting huidige samenwerkingsrelatie

Beleidsplan Sociaal Cultureel Werk

SCw heeft een beleidsplan opgesteld. In dit beleidsplan 2006-2010 (dat voortborduurde op het beleidsplan 2001-2005) staan onder meer de uitgangspunten voor de uitvoering van het jongerenwerk. In het beleidsplan wordt onderscheid gemaakt tussen kinderwerk en tiener- en jongerenwerk. Verder wordt in het beleidsplan een koppeling gelegd tussen de Wmo en het feit dat het buurtgericht en wijkgericht werken een sterke rol speelt bij de 'civil society', één van de prestatievelden van de Wmo.

Tiener- en jongerenwerk

In de uitvoering van het tiener- en jongerenwerk maakt SCw onderscheid tussen twee groepen jongeren; tieners tussen 10 en 14 jaar en jongeren tussen 14 en 19 jaar. Jongeren tussen 20 en 24 jaar krijgen binnen het specifieke aanbod van SCw minder aandacht, omdat deze doelgroep veelal gebruik maakt van voorzieningen in de regio.

In het beleidsplan wordt onderscheid gemaakt tussen buurtgericht werken en bovenwijks jongerenwerk. Bij buurtgericht werken is het van belang dat tieners en jongeren een eigen plek krijgen in de buurt. Het uitgangspunt van bovenwijks jongerenwerk is dat de leefwereld van jongeren centraal staat in plaats van een specifieke locatie als een jongerencentrum. In het beleidsplan wordt "outreachend werken" als uitgangspunt benoemd. Bij outreachend werk gaat het om een actieve benadering van jongeren en tieners met georganiseerde activiteiten voor jongeren in accommodaties en buiten op straat.

Productsubsidie

Voor de uitvoering van het jongerenwerk heeft de gemeente een subsidiecontract gesloten met SCw, waarbij sprake is van een productsubsidie. In de afspraken tussen de gemeente en de stichting is vastgelegd welke en hoeveel producten de stichting levert. Deze producten zijn bijvoorbeeld het aantal workshops, bijeenkomsten en deelnemers. De subsidie wordt verstrekt onder de Algemene Subsidieverordening Leiderdorp (ASV). De welzijnsvisie is in de ASV opgenomen. Mede hierop gebaseerd zijn de hoofdresultaatgebieden van SCw geformuleerd. Daarbij is omschreven dat de gemeente SCw een productsubsidie verleent op basis van de volgende hoofdresultaatgebieden met betrekking tot welzijnsbeleid (Wmo): *Iedereen doet mee* en *Participatie wordt actief bevorderd*. (zie ook paragraaf 4.2)

In de uitvoeringsovereenkomst zelf zijn geen prestatieafspraken weergegeven. Wel staat in de uitvoeringsovereenkomst opgenomen dat SCw "zorg draagt voor de uitvoering van de in de offerte 2008 genoemde producten".⁷ De uitvoeringsovereenkomst bevat een aantal bijlagen: de subsidiebeschikking van

⁷ Artikel 3, lid 2, uitvoeringsovereenkomst 2008, gemeente Leiderdorp, stichting Sociaal Cultureel Werk, pag. 3.

het betreffende jaar, de productofferte van het betreffende subsidiejaar, de productdefinities en het werkplan 2008.

Gebleken is dat de onderliggende documenten bij de gemeente niet allemaal beschikbaar zijn. Zo beschikt de gemeente niet over het werkplan 2008. Vanuit SCw heeft de huidige interim-directeur besloten om dit werkplan 2008 niet meer te gebruiken, omdat er zijn inziens geen controleerbare afspraken in stonden. De afspraken in het werkplan beperkten zich tot aantallen uren, bijeenkomsten, deelnemersaantallen, maar werd zijns inziens niets gezegd over inhoud en kwaliteit. In de verantwoording over 2008 heeft hij dan ook bewust geen relatie is gelegd met de afspraken zoals die in het werkplan waren vastgelegd. Hij heeft dit gedaan in afstemming met de gemeente en heeft geprobeerd om in het jaarverslag 2008 meer inhoudelijk verantwoording af te leggen

Als het gaat om de productdefinities werkt SCw met een productenboek. Met de komst van de interim-directeur is het productenboek anders opgezet. Het oude productenboek bevatte een aantal algemene definities van 'producten'. Uit gesprekken met de interim-directeur is duidelijk geworden dat deze productomschrijvingen niet langer voldoen. Inmiddels is het SCw bezig om het productenboek anders in te richten. Het productenboek moet veel meer een beschrijving bevatten van de verschillende 'producten' (kinderwerk, tienerwerk, accommodatiegebonden jongerenwerk, ambulante jongerenwerk) en op die manier inzichtelijk maken wat de meerwaarde van die producten is. De conceptversie van het productenboek laat een concretere productbeschrijving zien. Belangrijk in de nieuwe visie van SCw is dat de focus niet langer op activiteiten ligt. Het gaat in het jongerenwerk om de relatie die jongerenwerkers met jongeren opbouwen. Dat is per definitie een lange termijn visie. De activiteiten die jongerenwerkers organiseren zijn een manier om de jongeren te leren kennen. Ook in de sturings- en verantwoordingsinformatie zou het daarom minder om de activiteiten moeten gaan, maar veel meer om de kwaliteitseisen die aan het jongerenwerk gesteld worden. Een en ander is momenteel nog in ontwikkeling en nog niet geformaliseerd in uitvoeringsovereenkomsten, het is wel de richting die SCw op wil gaan.

Budget

SCw heeft voor het gehele jaar 2008 een productsubsidie van € 390.168 ontvangen. Dit betreft de subsidie voor zowel het jongerenwerk als het kinderkwerk en het tienerwerk.

Organisatie

De uitvoerende organisatie van SCw bestaat op dit moment uit een interim-directeur en één medewerker per discipline: de kinderkwerker, de tienerwerker, de accommodatiegebonden jongerenwerker en de ambulante jongerenwerker. De interim-directeur wordt aangestuurd door een vierkoppig bestuur. De interim-directeur en het bestuur hebben eens in de zes weken overleg.

Afstemming met gemeente

Afstemming met de gemeente verloopt in principe via de interim-directeur, hij is contactpersoon voor de ambtelijke organisatie. In het verleden hadden beleidsmedewerkers rechtstreeks contact met de verschillende jongerenwerkers. In dat contact zijn sommige afspraken niet goed afgestemd, daarom is nu besloten om het contact via de interim-directeur te laten lopen. Met medeweten van de interim-directeur vindt er echter ook bilateraal contact plaats tussen jongerenwerkers en beleidsmedewerkers van de gemeente. Wel werd er daarbij aangegeven dat dit rechtstreekse contact plaatsvindt met medeweten van de interim-directeur.

Daarnaast vindt er regelmatig bestuurlijk overleg plaats. Aan dit overleg nemen de gemeentelijke portefeuillehouder, de interim-directeur en het bestuur van SCw deel. Formeel vindt dit overleg twee maal per jaar plaats (bij de begroting en de verantwoordingsstukken), maar als gevolg van de ontwikkeling in het verleden heeft het overleg de laatste tijd vaker plaatsgevonden.

Verantwoording

SCw legt verantwoording af aan de gemeente door middel van kwartaalrapportages en jaarverslagen. In interviews vertelden de jongerenwerkers dat zij hiervoor registreren hoeveel uren zij aan welke activiteiten hebben besteed, hoeveel deelnemers er per activiteit waren en het aantal deelnemers per postcode. Ook geven ze een overall overzicht van de activiteiten die zij organiseren. De ambulante jongerenwerker rapporteert ook over de bezoeken die hij aflegt, hij registreert daarvan de opvallende zaken.

Jaarverslag

In het jaarverslag Sociaal Cultureel Werk 2008 wordt ingegaan op de resultaten en ontwikkelingen van het jongerenwerk in 2008. Zoals gezegd had SCw niet alle documenten die ten grondslag lagen aan de subsidieafspraken tot haar beschikking. Dat betekent dat in de verantwoording over 2008 de koppeling met de begroting en bijvoorbeeld het werkplan 2008 ontbreekt. De interim-directeur gaf aan dat in het verleden de focus te veel lag op activiteiten, zowel in functiebeleving als in verantwoordingsinformatie. Bij het opstellen van het jaarverslag werd gekeken welke activiteiten wel en niet zijn uitgevoerd. Daarbij kwam te weinig naar voren over de redenen waarom activiteiten niet zijn uitgevoerd. In het jaarverslag 2008 heeft de interim-directeur daarom veel meer willen beschrijven en inzichtelijk willen maken wat het jongerenwerk precies doet en welke meerwaarde daar in zit.

Cijfermatige gegevens in het jaarverslag zijn te vinden in de bijlage, maar slechts zeer summier. Als het gaat om ambulante jongerenwerk biedt het jaarverslag alleen inzicht in het totaal aantal deelnemers dat heeft deelgenomen aan activiteiten. De verantwoordingsinformatie van SCw gaat niet in op de verschillende postcodegebieden en de kenmerken van die wijken. Uit paragraaf 3.2 is echter duidelijk geworden dat de gemeente zelf wel zicht heeft op de samenstelling van

die wijken. Op basis daarvan heeft ze ook inzicht in het feit dat de meeste jongeren in Leiderdorp woonachtig zijn in Buitenhof-Midden-West (postcode 2353). De cijfers vormen bovendien een verklaring voor het feit dat het contact dat jongerenwerkers met jongeren onderhouden in postcodegebied 2353 substantieel hoger is dan in andere postcodegebieden.

Kwartaalrapportages

Naast het jaarverslag brengt SCw ook kwartaalrapportages uit. In die kwartaalrapportages staat omschreven welke activiteiten en ontwikkelingen hebben plaatsgevonden voor jongeren. In de derde kwartaalrapportage is bijvoorbeeld omschreven dat zes workshops voor jongeren tussen 15 en 20 jaar waren georganiseerd, maar dat deze zijn afgelast door een gebrek aan belangstelling. Daarnaast wordt vermeld dat er een groter aantal deelnemers is bereikt dan geoffreerd.

5.3 JOP's

De gemeente hecht, naast het jongerenwerk veel waarde aan Jongerenontmoetingsplekken (JOP's): plekken in de buitenruimte waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten. Een JOP bestaat in Leiderdorp uit een klein huisje (overkapping) met ongeveer acht zitplaatsen en een prullenbak. Uit de jongerenenquête is gebleken dat jongeren het gevoel hebben dat er niets te doen is en zij nergens terecht kunnen. De JOP's zijn een vrijetijdsvoorziening die voorziet in een ontmoetingsfunctie. Daarnaast zijn de JOP's, zo werd in interviews aangegeven, een belangrijk instrument voor het in beeld krijgen van jongeren. Naast een ontmoetingsfunctie en vrijetijdsvoorziening hebben JOP's dus ook een signaleringsfunctie.

In de notitie "Jeugd, vrijetijd en participatie" is voorgesteld het aantal van zeven JOP's (zoals dat was opgenomen in de oude nota jeugdbeleid) weer te gaan realiseren. De raad heeft hier mee ingestemd. De voorgestelde locaties zijn door de raad echter afgewezen. Dit omdat een aantal van die nieuwe locaties voor veel onvrede bij bewoners zorgde. Uit de discussie die in de raad ontstond werd duidelijk dat niet alle criteria voor locaties waren betrokken bij het bepalen van de locaties. Daarnaast bleek er in de raad behoefte te bestaan om zowel de bestaande spelregels en de fysieke bouweisen van JOP's te evalueren en actualiseren. Een en ander leidde tot de oprichting van een werkgroep bestaande uit raadsleden om de locatie van de nieuwe JOP's te bepalen.

Werkgroep JOP

Het doel van de werkgroep JOP was om tot zeven JOP's in Leiderdorp te komen en hiervoor draagvlak bij alle belanghebbenden te creëren. Nut en noodzaak van een JOP stond nadrukkelijk niet ter discussie.

In het plan van aanpak worden de volgende taken en rollen van de werkgroep JOP omschreven:

- De werkgroep maakt geen beleid, maar kan wel aanbevelingen aan de raad doen;
- de werkgroep gaat ervan uit dat de JOP's in de Bloemerd, de Houtkamp en bij het zwembad blijven bestaan;
- binnen de commissies en fracties zijn voorstanders om de JOP op het Van Alphenplein te sluiten al dan niet na het realiseren van een alternatieve locatie. De werkgroep zoekt daarom naar 3 à 4 nieuw op te richten JOP locaties;
- er moeten duidelijke eisen en grenzen worden gesteld die geldig zijn voor alle JOP's; uitmondend in een convenant m.b.t. bouwtechnische/fysische eisen, spelregels en locatie-eisen.

Geïnterviewden gaven daarnaast aan dat een ander belangrijk doel van de werkgroep was om de "politieke angel" uit dit thema te halen. De JOP's zijn in Leiderdorp een politiek gevoelig onderwerp. Het oprichten van de werkgroep bood de raad de mogelijkheid om in gezamenlijkheid en buiten het politieke gewoel haar werk te doen.

Op basis van die inventarisatie concludeerde de werkgroep dat het aantal van zeven JOP's in Leiderdorp eigenlijk niet te realiseren is. De werkgroep kwam met het voorstel voor drie nieuwe JOP-locaties (naast de drie locaties die bleven bestaan):

- Leyhof / Dijkwacht bij de provinciale weg;
- Eilandje bij de Beukenschans;
- Houtkamp (parkeerplaats t.o. Gallaslaan).

De raad stemde op 2 februari 2009 met deze locaties in. Tevens besloot de raad de JOP aan het Van Alphenplein per direct te sluiten, in te stemmen met de geactualiseerde criteria voor JOP's en de spelregels voor JOP's. Ten slotte besloot de raad de werkgroep per direct op te heffen.

Huidige JOP's

De gemeente Leiderdorp kende vier JOP's: in de Bloemerd, de Houtkamp, nabij zwembad de Does / Ericalaan en aan het Van Alphenplein. Besloten werd de JOP aan het Van Alphenplein te sluiten omdat zich in 2008 in een relatief korte periode een aantal incidenten had voorgedaan. Door verschillende betrokkenen, zowel vanuit de gemeente als vanuit het jongerenwerk en de wijkagenten, is aangegeven dat er vervolgens een traject is gestart om de situatie rondom dat incident op te lossen.

De drie nieuwe JOP's bevinden zich momenteel in de fase van vergunningverlening.

5.4 Maatwerk

De gemeente heeft de focus verlegd naar ambulante jongerenwerk

Het SCw voert sinds 2008 ook ambulante jongerenwerk uit. Dit is het gevolg geweest van de nadrukkelijke wijziging in de focus van de gemeente eind 2007. Mede op basis van de “Nota Jeugd in Beeld”, de notitie “Jeugd, vrijetijd en participatie” en de gehouden jongerenenquête heeft de gemeente besloten meer te willen inzetten op ambulante jongerenwerk.

Het behoorde echter niet tot de financiële mogelijkheden van de gemeente om SCw extra budget beschikbaar te stellen. De gemeente heeft eind 2007 besloten om niet langer subsidie beschikbaar te stellen voor het buurtwerk, maar deze subsidie in te zetten voor ambulante jongerenwerk. SCw heeft hierdoor een ambulante jongerenwerker in dienst kunnen nemen. Het buurtwerk is sindsdien – formeel - weg bij SCw. In de praktijk is het echter zo dat woningstichting Rijnhart Wonen zodanig belang hechtte aan een buurtwerker, dat de woningstichting er voor gekozen heeft zelf een buurtwerker te financieren en deze te ‘detacheren’ bij SCw. In de ambtelijke reactie op dit rapport werd overigens aangegeven dat dit contract per 31 december 2009 is opgezegd.

Met de inzet van de gemeente op meer ambulante jongerenwerk is SCw in staat geweest om een duidelijke taakverdeling te maken tussen ambulante jongerenwerk en accommodatiegebonden jongerenwerk. Het ambulante jongerenwerk heeft twee invalshoeken: het onderhouden van contact met de jongeren op straat en het voorkomen van overlast.⁸ Op die manier heeft SCw via de jongerenwerker de jongeren in beeld en kan SCw de vrijetijdsbesteding van jongeren stimuleren. Als het gaat om doorverwijzingen naar bijvoorbeeld jeugdhulpverlening stelt SCw geen doelen aan de (ambulante) jongerenwerker. Ook als het gaat om het verbeteren van de ketenaanpak (één van de prioriteiten uit het beleid), vervult SCw noch de (ambulante) jongerenwerker een nadrukkelijke taak.

Wel wordt in het jaarverslag 2008 opgemerkt dat SCw heeft bijgedragen aan de ketensamenwerking door samen met “Servicepunt Sport en beweging” een website op te zetten waarop alle sportactiviteiten van SCw en Servicepunt gebundeld worden. Dit betreft echter niet de ketensamenwerking in de zin van meer afstemming en meer gebruikmaking van de signalerende functie van de jongerenwerker.

Stoplichtenmethode voor het in beeld brengen van de overlast jeugd

Eén van de doelen die de gemeente met het jongerenwerk, met name het ambulante jongerenwerk, nastreeft is het in beeld krijgen van de verschillende groepen jongeren. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het zogenaamde stoplichtenmodel. In die checklist komen de volgende aspecten aan bod: samenstelling, alcohol- en drugsgebruik, ervaringen met justitie, vandalisme, overlast, houding groep en hangplek.

⁸ Jaarverslag 2008, SCW Leiderdorp, pag. 17.

Vervolgens wordt aan de hand van die checklist per jongerengroep beoordeeld tot welke categorie de groep behoort. De beoordeling vindt plaats in het Lokaal Jeugdoverleg. Binnen groepen jongeren worden de volgende drie categorieën onderscheiden:

- Rood: bij deze groep wordt intensief gekeken naar wie kernjongeren van de groep zijn. Vervolgens worden geïnventariseerd welke jongeren behoren tot de 'tweede schil' en de 'derde schil' van de groep en op welke plaats binnen de groep er meer aan de hand is.
- Oranje: bij deze groep wordt een algemene inventarisatie van de groep gemaakt;
- Groen: bij deze groep is er niets aan de hand en wordt geen inventarisatie gemaakt.

In interviews werd aangegeven dat deze methodiek erg tijdrovend is. Bovendien wordt deze methode vanuit de politie niet altijd op dezelfde wijze toegepast. Dat vermindert de effectiviteit van deze methode, zo gaven wijkagenten aan.

Jeugdparticipatie door middel van Mediapodium

Om uitvoering te geven aan de jeugdparticipatie en de betrokkenheid van de jeugd (één van de doelen en beleidsuitgangspunten uit de notitie "Jeugd, vrijetijd en participatie") heeft de gemeente in 2008 het Mediapodium opgericht. Het mediapodium is een middel om gericht met jongeren te communiceren "voor en door" jongeren.

Het mediapodium bestaat uit:

- Een halve pagina per week in de gemeentelijke krant;
- een interactieve jongerenwebsite;
- een wekelijkse radio-uitzending van twee uur (dinsdag).

Het mediapodium wordt verzorgd door Rudeboymedia en de doelgroep van het mediapodium zijn alle jongeren tussen 12 en 18 jaar. Volgens de gemeente is het lastig om ervoor te zorgen dat jongeren zelf activiteiten organiseren voor het mediapodium.

Participatie en het betrekken van jongeren bij het bedenken, opzetten en organiseren van activiteiten is nadrukkelijk meegenomen in de werkwijze van SCw. Ook de jongerenwerkers dienen zich bezig te houden met het vergroten van de participatie van de jeugd.

5.5 Integrale aanpak

In de gemeente Leiderdorp zijn verschillende overlegvormen die gericht zijn op de uitvoering van het jeugdbeleid. Daarbij kan een onderscheid worden gemaakt tussen een intern clusteroverleg, het Lokaal Jeugdoverleg en een aantal andere netwerkoeverleggen.

Daarnaast zet de gemeente in op een integrale aanpak door middel van het Centrum voor Jeugd en Gezin. Deze laatste ontwikkeling is recent ingezet. Het Centrum voor Jeugd en Gezin valt gezien het prille stadium van ontwikkeling buitende afbakening van dit onderzoek naar jongerenwerk.

Clusteroverleg als interne overlegstructuur

Binnen de gemeentelijke organisatie houden de beleidsmedewerkers van het cluster Maatschappelijke Beleidsvelden zich bezig met jongerenwerk. Eenmaal per twee weken voeren zij clusteroverleg, waarin onder andere de verschillende beleidsnota's worden besproken. Het feit dat er in het clusteroverleg beleidsmatige aspecten worden behandeld, is een ontwikkeling met als doel de integraliteit te bevorderen. Het bewaken van de integraliteit blijft echter een aandachtspunt. De ambities en hoge werkdruk maken het in sommige gevallen moeilijk om de integraliteit goed te bewaken.

Op bestuurlijk niveau vindt er regelmatig overleg plaats tussen de wethouders wiens portefeuilles raken aan het jeugd beleid, met name de portefeuillehouders onderwijs en wijkgericht werken.

Lokaal Jeugdoverleg

De volgende partijen zijn vertegenwoordigd bij het Lokaal Jeugd Overleg in de gemeente Leiderdorp:

- Jongerenwerkers (SCw) (zowel de ambulante als de accommodatiegebonden jongerenwerker);
- wijkagenten (politie);
- wijkregisseur;
- medewerker afdeling Openbare Orde en Veiligheid;
- beleidsmedewerker Jeugd;
- Bureau Halt.

Het Lokaal Jeugdoverleg is gericht op het in kaart brengen van groepen jongeren en het tegengaan van overlast (volgens de stoplichtenmethode). Belangrijke input in het overleg wordt geleverd door meldingen van overlast die bij de politie binnenkomen. In het overleg worden deze meldingen gelegd naast klachten die bij de gemeente bekend zijn en bevindingen van de jongerenwerkers. Het rapport Netwerk Jeugd en Veiligheid aanleiding is geweest om dit Lokaal Jeugd Overleg te verbeteren. Voor het overleg is nog geen convenant opgesteld, maar de gemeente gaf aan hier wel mee bezig te zijn.

Andere netwerkoverleggen

Naast het Lokaal Jeugd Overleg zijn er ook nog andere (netwerk)overleggen in Leiderdorp die beperkt voorzien in de afstemming:

- *Jeugdpreventieteam (JPT)*
Het JPT richt zich op concrete hulpverlening aan een jongeren en is een samenwerkingsverband tussen politiek Zuid-Holland-Zuid en Bureau Jeugdzorg Zuid-Holland. Geïnterviewden gaven aan dat de effectiviteit van dit overleg beperkt is, omdat dit overleg een regionaal overleg is, gecoördineerd vanuit Alphen aan den Rijn, waardoor de focus niet op Leiderdorp ligt.

- *Zorgnetwerk*
De wijkagenten nemen ook deel aan een zogenaamd zorgnetwerk. Aan dit overleg nemen verschillende instanties deel, wijkagenten, RIAGG, GGD, maatschappelijk werk, verslavingszorg, een ouderenwerker en een medewerker van het Wmo loket van de gemeente. Voor dit overleg is een convenant afgesloten. Jongeren worden slechts besproken op het moment dat daar aanleiding toe is.
- *Zorgadvies Teams (ZAT)*
Deze teams functioneren vanuit de school en hebben tot doel om zicht te houden op individuele jongeren.

Opvallend is dat het jongerenwerk alleen in de ZAT's aanwezig is. Daarbij geldt echter wel dat geïnterviewden aangaven dat SCw hier vanuit kinderwerk een kleine rol in vervult. Het jongerenwerk is niet in het zorgnetwerk aanwezig, omdat de focus zich daar richt op oudere ouderen.

In het JPT is het jongerenwerk niet vertegenwoordigd omdat de focus van het JPT ligt op een samenwerking tussen politie en Bureau Jeugdzorg, waar het jongerenwerk niet in wordt betrokken. Daarnaast ligt de focus van dit overleg niet op Leiderdorp. Dat hangt vermoedelijk samen met het feit dat Leiderdorp zich geografisch in twee regio's bevindt: voor wat betreft de zorgregio behoort Leiderdorp tot de regio Zuid Holland Noord, maar voor wat betreft veiligheid behoort Leiderdorp tot de politieregio Hollands Midden. In interviews met de gemeente werd aangegeven dat dit de afstemming in sommige gevallen bemoeilijkt.

Als het gaat om afstemming tussen overleggen werd in interviews met de gemeente aangegeven dat de politie de schakel zou moeten vormen tussen deze overleggen. Wanneer uit het Lokaal Jeugdoverleg naar voren komt dat een jongere meer hulp behoeft, zou de politie er volgens de gemeente zorg voor kunnen dragen dat deze jongere ook in andere overleggen (bijvoorbeeld het JPT) wordt ingebracht. In het gesprek met de wijkagenten werd echter bevestigd dat de politie deze coördinerende rol momenteel nog niet vervult.

5.6 Slagvaardigheid

Mogelijkheden slagvaardig optreden niet te beoordelen door ontbreken afspraken

Paragraaf 5.2 heeft laten zien dat de productafspraken die ten grondslag liggen aan de uitvoeringsovereenkomst 2008, bij zowel de gemeente als bij SCw niet beschikbaar zijn. Dat betekent dat voor beide partijen onduidelijk is welke afspraken er voor 2008 gemaakt zijn, over welke afspraken verantwoording moet worden afgelegd en hoe de gemeente op de gemaakte afspraken kan sturen.

Het ontbreken van die afspraken zorgt er bovendien voor dat niet beoordeeld kan worden in hoeverre de afspraken mogelijkheden boden om slagvaardig op te

traden. De wijze waarop de nieuwe afspraken uitgewerkt gaan worden, moet zich nog verder ontwikkelen. Daardoor kunnen ook de toekomstige afspraken nog niet beoordeeld worden op de wijze waarop zij voorzien in mogelijkheden om slagvaardig optreden.

5.7 Bevindingen organisatie jongerenwerk

In de paragrafen 5.1 t/m 5.3 trof u een beschrijving van de organisatie van het jongerenwerk. In de paragrafen 5.4 t/m 5.6 trof u een duiding van die beschrijving in het licht van de drie sturingsvoorwaarden maatwerk, integrale aanpak en slagvaardigheid aan. In deze paragraaf worden die bevindingen aan de normen getoetst. Daarmee is deelvraag 3 –“Hoe is het jongerenwerk georganiseerd?”- beantwoord en vormt deze paragraaf de basis voor het formuleren van conclusies en aanbevelingen.

Tabel 5.7.1 - Toetsing organisatie jongerenwerk aan de normen	
Maatwerk	
Jongeren zijn betrokken bij het bepalen van de activiteiten van het jongerenwerk.	Deels voldaan. Vanuit de gemeente wordt er ingezet op jeugdparticipatie. Dit betekent onder andere dat er zoveel mogelijk geprobeerd wordt om activiteiten “voor en door” jongeren te organiseren. Ook in de afspraken met SCw is dit aspect expliciet benoemd. In interviews werd echter ook aangegeven dat het moeilijk blijft om jongeren te activeren zelf zaken te gaan organiseren.
Integrale aanpak	
Relevante beleidsafdelingen stemmen af en werken samen ten behoeve van een samenhangend jongerenbeleid. Taken en bevoegdheden zijn daarbij duidelijk belegd.	Voldaan. De interne afstemming tussen betrokken medewerkers vindt plaats gedurende het tweewekelijks clusteroverleg. Het betreft hier een overleg gericht op beleidsmedewerkers.
De gemeentelijke organisatie werkt gericht samen met externe partners ten behoeve van een samenhangend jongerenbeleid. Taken en bevoegdheden zijn daarbij duidelijk belegd.	Beperkt voldaan. Er is een Lokaal Jongerenoverleg waarin ook het jongerenwerk participeert. Dit overleg richt zich op groepen en op het tegengaan van overlast. Daarnaast zijn er een aantal andere (zorg)netwerkoverleggen. Bij die overleggen is het jongerenwerk niet betrokken. De gemeente heeft bovendien niet geborgd dat de verschillende overleggen op elkaar afgestemd worden. Er is geen instantie of coördinator verantwoordelijkheid voor de integraliteit tussen verschillende netwerkoverleggen.
Slagvaardigheid/aanpassingsvermogen	
De gemeente Leiderdorp laat het jongerenwerk voldoende ruimte om adequaat en snel te reageren op maatschappelijke ontwikkelingen.	<i>Niet te beoordelen. Doordat noch de gemeente, noch SCw beschikken over de documenten die ten grondslag lagen aan de uitvoeringsovereenkomst (met name het werkplan 2008) is niet te beoordelen in hoeverre deze afspraken ruimte bieden om slagvaardig op te treden.</i>

6 UITVOERING JONGERENWERK

In dit hoofdstuk wordt de uitvoering van het jongerenwerk beschreven aan de hand van een casebezoek. Het hoofdstuk is tot stand gekomen op basis van interviews met drie jongerenwerkers (de ambulante jongerenwerker, accommodatiegebonden jongerenwerker en de tienerwerker) van SCw, twee wijkagenten, de wijkregisseur en drie groepen jongeren en documentenstudie.

Het hoofdstuk bestaat uit twee delen: een beschrijving van de casus en de mening van de jongeren (paragraaf 6.1) en een duiding van die beschrijving in het licht van de drie sturingsvoorwaarden maatwerk, integrale aanpak en slagvaardigheid (paragraaf 6.2 t/m 6.4). In de laatste paragraaf 6.5, worden de bevindingen vervolgens aan de normen getoetst.

Hiermee is dit hoofdstuk het antwoord op deelvraag 4: "Hoe effectief is het jongerenwerk in de praktijk van één JOP of JIC?"

6.1 Jongerenwerk in Leiderdorp

Dwars&zo

Zoals gezegd bestaat het jongerenwerk in Leiderdorp uit accommodatiegebonden jongerenwerk en ambulante jongerenwerk. In de praktijk is voor beide typen jongerenwerk een belangrijke rol weggelegd voor Dwars&zo. Dwars&zo is het jongerencentrum aan de Bloemerd in Leiderdorp. Twee avonden per week (woensdag en donderdag) van 19:00-21:00 vindt hier inloop plaats.

Ook het ambulante jongerenwerk maakt gebruik van deze locatie. De ambulante jongerenwerker gebruikt Dwars&zo als uitvalsbasis. Een belangrijke taak van de ambulante jongerenwerker is bovendien de toeleiding naar de inloopavonden.

Vroeger hield SCw ook kantoor in Dwars&zo, maar sinds de recente verhuizing van SCw naar het nieuwe Sociaal Cultureel Centrum (SCC) in het centrum van Leiderdorp, wordt Dwars&zo alleen nog als inloop gebruikt. Eén van de redenen voor deze verhuizing was dat het grootste gedeelte van het kinderwerk in het SCC kan plaatsvinden. Jongerenwerkers gaven echter aan jammer te vinden dat zij – door de verhuizing zich met hun werkplek op kantoor niet meer zo dicht bij de doelgroep bevinden als toen het kantoor nog in Dwars&zo gevestigd was.

Ambulante jongerenwerker

Tijdens het casebezoek lopen de door de rekenkamer aangetrokken onderzoekers een avond mee met de ambulante jongerenwerker. De ambulante jongerenwerker is sinds begin 2008 aan de slag. Voordat hij als jongerenwerker in Leiderdorp aan de slag ging, kende hij de gemeente al. Dit omdat hij lange tijd hoofdagent is geweest bij de politie in Leiderdorp. Hij heeft een aanstelling voor 36 uur per week. Twee avonden per week, op dinsdag en vrijdag, houdt hij een ambulante

ronde. Tijdens die ronde rijdt hij door Leiderdorp en bezoekt de verschillende plekken waar jongeren regelmatig te vinden zijn.

De plekken die hij bezoekt zijn zowel officiële JOP's als andere plekken waar de jongeren 'hangen'. Dit betreft plekken waar de jongeren officieel niet mogen hangen en speelveldjes of -tuintjes waar de jongeren wel mogen hangen. Het bezoek laat zien dat lang niet alle JOP's ook daadwerkelijk gebruikt worden. Aan de andere kant zijn er verschillende locaties die niet als JOP staan aangemerkt, waar wel groepen jongeren te vinden zijn.

Voor de jongerenwerker zelf is het belangrijk dat de jongeren hem kennen, en weten dat zij bij hem terecht kunnen op het moment dat ze tegen een probleem aanlopen.

Jongerengroepen zijn in beeld

Het belangrijkste doel van de ambulante jongerenwerker is het in beeld krijgen van de verschillende jongerengroepen in Leiderdorp. Aan die doelstelling voldoet de ambulante jongerenwerker. Uit het casebezoek wordt duidelijk dat er in Leiderdorp verschillende groepen jongeren zijn. Jongerenwerkers en wijkagenten geven aan dat er in Leiderdorp zo'n 150-200 jongeren zijn die hangen. Die jongeren zijn bij het jongerenwerk en de wijkagenten in beeld. De ambulante jongerenwerker weet wie er tot welke groep behoort, waar de groepen zich meestal bevinden en hoe hij de verschillende groepen moet benaderen: de ene groep vraagt meer aandacht, terwijl een andere groep, bestaande uit al wat oudere jongeren (20+), eigenlijk geen jongerenwerker nodig hebben.

Een deel van de jongerengroepen die de ambulante jongerenwerker op straat aanspreekt, weet de weg naar Dwars&zo te vinden. De ambulante jongerenwerker spreekt hen bovendien ook actief aan op de activiteiten en disco's die georganiseerd worden. Op dit moment is het zo, zo vertelden de jongerenwerkers, dat er in Leiderdorp één grotere groep en een aantal kleinere groepen zijn. Drie van die groepen (waaronder de grotere groep) komen ook in Dwars&zo. Eén groep die de jongerenwerkers graag binnen zouden zien, is nog niet binnen. Als het gaat om aantallen komen er van de 150-200 jongeren die in beeld zijn, zo'n 50 regelmatig op de inloop.

6.2 Maatwerk

Jongeren enthousiast over jongerenwerker, erg kritisch op gemeente

De jongeren die de onderzoekers voor dit onderzoek gesproken hebben, zijn allemaal zeer enthousiast over de ambulante jongerenwerker. Zij geven aan dat hij hen helpt op het moment dat er iets speelt.

Kritisch zijn de jongeren daarentegen op de gemeente en de politie. De kritiek op de politie richt zich met name op het feit dat de jongeren nergens terecht kunnen en overal weggestuurd worden. De kritiek op de gemeente richt zich vooral op het feit dat er in Leiderdorp niets te doen is voor jongeren. Die kritiek richt zich zowel op de JOP's als op de inloop (Dwars&zo).

- Als het gaat om de JOP's geven de jongeren aan dat er te weinig JOP's zijn, maar vooral dat er door de gemeente beloften worden gedaan die niet worden nagekomen. Zo is er toegezegd dat er een paar JOP's bij zouden komen, maar is dit nog altijd niet gebeurd;
- Als het gaat om de inloop geven de jongeren aan dat deze eigenlijk te weinig plaatsvindt. In de zomer gaat het wel, omdat ze ook buiten terecht kunnen, maar in de winter vinden zij de inloop te weinig (twee avonden per week, van 19:00-21:00). Jongeren geven dan ook aan dat Dwars&zo wat hen betreft vaker open zou moeten en langer open zou moeten zijn.

JOP's nog altijd niet in gebruik

De jongeren geven het ook al aan, maar een belangrijke constatering van de onderzoekers is dat de uitbreiding van de JOP's nog altijd niet gerealiseerd is. Dit betekent dat er in Leiderdorp maar drie plaatsen zijn waar de jongeren officieel mogen 'hangen'. Belangrijk hierbij is ook dat de jongeren wel verteld is dat de JOP's er zouden komen. De gemeente heeft de gewekte verwachtingen tot op heden niet waargemaakt.

Een punt van kritiek dat hierover in veel interviews werd geuit is dat de gemeente(politiek) zich hierbij teveel laat leiden door inwonergroepen die bezwaar maken tegen allerlei voorzieningen voor jongeren.

6.3 Integrale aanpak

Lokaal Jeugdoverleg effectief, maar afstemming met andere overleggen ontbreekt

In de uitvoering vindt er via verschillende netwerkoeverleggen afstemming plaats tussen de partners die betrokken zijn bij het jongerenwerk. Zo is er een Lokaal Jeugdoverleg, ZAT's, een zorgnetwerk en een Jeugdpreventieteam (JPT). Hierover is reeds in paragraaf 5.5 gerapporteerd. Daar is ook aan de orde gekomen dat SCw vertegenwoordigd is in het Lokaal Jeugdoverleg en de ZAT's. Jongerenwerkers zijn echter van mening dat het goed zou zijn als zij ook bij het JPT aanwezig zouden zijn, om op die manier meer afstemming over jongeren tot stand te brengen. Zij gaven aan zich momenteel hard te maken om ook bij die overleggen aan te sluiten, tot op heden zijn zij noch de gemeente hier echter in geslaagd.

Het feit dat er verschillende overleggen zijn, waarvan niet alle deelnemers overeenkomen, bemoeilijkt soms de afstemming. Zeker omdat de coördinerende rol voor de verschillende overleggen niet centraal is belegd. Door verschillende betrokkenen werd de afstemming met andere netwerkoeverleggen dan als ook als te beperkt bestempeld. Dit beeld komt overeen met de conclusies die in het JSO-onderzoek getrokken worden. Ook daarin komt het beeld naar voren dat de jongerenwerkers alleen betrokken zijn in het Lokaal jeugdoverleg en de ZAT's en niet in andere overleggen, waardoor er onvoldoende gebruik wordt gemaakt van de signalerende rol die het jongerenwerk kan vervullen.

Informele afstemming verloopt goed

Uit interviews werd ook duidelijk dat de informele afstemming tussen met name wijkagenten en jongerenwerkers erg goed verloopt. Met name sinds de komst van de ambulante jongerenwerker is die samenwerking verbeterd. Dit heeft te maken met het feit dat er – door de aanstelling van een ambulante jongerenwerker – iemand beschikbaar is om de straat op te gaan. Hierdoor wordt de wijkagenten veel werk ontnomen. In de dagelijkse praktijk hebben de ambulante jongerenwerker en de wijkagenten zeer regelmatig contact. Op het moment dat er een melding van overlast door jongeren binnenkomt, geeft de politie dit door aan de jongerenwerker. Desgewenst - dat wil zeggen als de klager aangeeft daar prijs op te stellen - brengt de jongerenwerker een bezoek aan degene die geklaagd heeft. Op die manier wordt geprobeerd het wederzijds begrip te vergroten. Andersom houdt het jongerenwerk de wijkagenten op de hoogte van geplande activiteiten. Als er een activiteit plaatsvindt, proberen de wijkagenten even langs te gaan. De lijnen tussen wijkagenten en jongerenwerkers zijn kort. De ambulante jongerenwerker is zelf jarenlang hoofdagent geweest in Leiderdorp, waardoor hij goed weet hoe de politie werkt en de samenwerking prettig verloopt.

6.4 Slagvaardigheid

In de mogelijkheden om slagvaardig op te treden geven zowel de jongerenwerkers als de wijkagenten aan dat de slagvaardigheid in een aantal gevallen bemoeilijkt wordt door het optreden van de gemeente. Hiervan werden drie voorbeelden genoemd die recentelijk plaatsvonden en dit beeld illustreren:

- Het weghalen van een voetbaldoeltje op een trapveldje, vanwege reparatie. Vervolgens duurt het – aldus geïnterviewde jongerenwerkers en wijkagenten - lang voor deze doeltjes weer teruggeplaatst worden;
- Het ontbreken van basketbalnetten op een speelveldje waar een basketbalactiviteit zou plaatsvinden. De locatie en dergelijke was al gecommuniceerd met de jongeren, bovendien was er bewust voor gekozen om de activiteit op dezelfde locatie te laten plaatsvinden als vorig jaar (dit om de herkenbaarheid te vergroten). Uiteindelijk bleken er in de week voorafgaand aan de activiteit geen basketbalnetten aan de baskets te hangen. Verzoek aan de gemeente om ze terug te hangen leerde, aldus de jongerenwerkers, dat dit niet mogelijk bleek in verband met een voorgenomen herinrichting op die locatie die kort daarna zou starten.
- Een derde voorbeeld richt zich op het optreden van de gemeente in het kader van het organiseren van een disco. Vanuit de gemeente worden er eisen gesteld ten aanzien van een doelgroepoverstijgende disco, zo gaven geïnterviewden aan. De disco zou georganiseerd worden in een locatie van de gemeente, maar uiteindelijk kon de afdeling gemeentewerken de aanvraag niet honoreren omdat niet aan de regels ten aanzien van het verhuren van gemeentelijke gebouwen kon worden voldaan.

De voorbeelden laten zien dat de gemeente wel bezig is met verschillende ontwikkelingen maar deze in de praktijk nog niet altijd kan waarmaken. Dat heeft

voor deels te maken met wettelijke vereisten en termijnen, bijvoorbeeld als het gaat om vergunning- en bezwaarschriftprocedures (bijvoorbeeld als het gaat om het plaatsen van een JOP).

Tegelijkertijd stralen dit soort gebeurtenissen af op de jongerenwerkers. Zij zijn in de praktijk vaak degene die moeten uitleggen aan de jongeren dat de JOP er nog niet is, of dat een basketbalactiviteit niet kan plaatsvinden. Bovendien zijn de jongerenwerkers, voor het succesvol kunnen uitoefenen van hun taken, sterk afhankelijk van de samenwerking met de gemeente. Ook vanuit de gemeente worden de incidenten herkend en wordt aangegeven dat de interne communicatie en de afstemming vanuit verschillende gemeentelijke afdelingen verbeterd zou kunnen worden. In de ambtelijke reactie op dit conceptrapport werd aangegeven dat hier reeds op is ingezet, onder andere via het accommodatieoverleg. In hoeverre dit ook tot resultaten leidt heeft de rekenkamer nog niet kunnen vaststellen, aangezien het overleg pas recentelijk is ingezet.

6.5 Bevindingen uitvoering jongerenwerk

In de paragraaf 6.1 trof u een beschrijving aan van de uitvoering van het jongerenwerk aan de hand van een case en de mening van jongeren. In de paragrafen 6.2 t/m 6.4 trof u een duiding van die beschrijving in het licht van de drie sturingsvoorwaarden maatwerk, integrale aanpak en slagvaardigheid aan. In deze paragraaf worden die bevindingen aan de normen getoetst. In tabel 6.5.1 treft u daarvan de weerslag. Daarmee is deelvraag 4 – “Hoe effectief is het jongerenwerk in de praktijk van één JOP of JIC?” – beantwoord en vormt deze tabel de basis voor het formuleren van conclusies en aanbevelingen.

Tabel 6.5.1 - Toetsing uitvoering van het jongerenwerk aan de normen	
Maatwerk	
Het jongerenwerk bereikt de beoogde (doel)groepen van jongeren.	Voldaan. Het ambulant jongerenwerk heeft als doel in het beeld krijgen van de verschillende jongerengroepen in Leiderdorp. Tijdens het casebezoek wordt duidelijk dat de ambulant jongerenwerker de verschillende plekken waar jongeren zich ophouden weet te vinden en weet tot welke groepen de jongeren behoren. Uit interviews werd bovendien duidelijk dat Leiderdorp te maken heeft 150-200 jongeren die zich op straat begeven en dat zij in beeld zijn.
De activiteiten van jongerenwerk voorzien in behoeften van jongeren.	Beperkt voldaan. De jongeren geven aan behoefte te hebben aan een plek om iets te doen. Met de beperkte openingstijden van Dwars&zo (twee avonden per week, van 19:00-21:00) en een beperkt aantal JOP's wordt aan die behoefte niet voldaan.
Integrale aanpak	
Externe samenwerkingspartners en jongeren zelf ervaren een goede samenwerking tussen betrokken partijen in (de uitvoering van) het jongerenbeleid.	Deels voldaan. Als het gaat om de formele afstemming (ketenaanpak) wordt de nodige ruis ervaren, het Lokaal Jeugdoverleg verloopt goed, maar met andere netwerkoverleggen heeft het jongerenwerk geen aansluiting. Informele afstemming tussen met name jongerenwerker en wijkagenten verloopt effectief.
Externe samenwerkingspartners en jongeren zelf ervaren geen tegenstrijdigheid in (de uitvoering van) het jongerenbeleid.	Niet voldaan. Zowel de jongeren als de externe samenwerkingspartners ervaren tegenstrijdigheid. De gemeente doet beloften (er komen nieuwe JOP's, er moeten disco-avonden georganiseerd worden), maar vervolgens duurt het lang voor de gemeente die beloften na komt. Zo zijn de JOP's nog altijd niet gerealiseerd. Dit hangt samen met wettelijke vereisten en procedures, bijvoorbeeld t.a.v. bezwaarschriftprocedures, maar het komt de geloofwaardigheid van de gemeente niet ten goede.
Slagvaardigheid/aanpassingsvermogen	
Betrokkenen zijn van mening dat de gemeente en / of het jongerenwerk voldoende alert zijn op veranderingen in de gemeenschap.	Voldaan. Het ambulant jongerenwerk is gericht op het in beeld krijgen van de groepen jongeren en zicht krijgen op hun behoeften. In de uitvoering heeft de jongerenwerker voldoende vrijheid om

	<p>daarmee aan de slag te gaan, zelf keuzes te maken waar hij de meeste inzet pleegt, of wat voor activiteiten hij wil organiseren. Ook is de indruk van de rekenkamer dat hij inzicht heeft in de veranderingen in de gemeenschap.</p>
<p>Betrokkenen zijn van mening dat de gemeente en / of het jongerenwerk voldoende actief bijsturen op veranderingen in de gemeenschap.</p>	<p>Niet voldaan. Voor het geven van een goede uitvoering van het jongerenwerk zijn de jongerenwerkers ten dele afhankelijk van de gemeente. Vanuit de gemeente komen echter tegenstrijdige signalen, zo wil de gemeente een doelgroepoverstijgende disco, maar wordt uiteindelijk de vergunning niet verleend.</p>
<p>Algemeen</p>	
<p>De activiteiten van jongerenwerk dragen aantoonbaar bij aan de doelstellingen van het jongerenbeleid (zoals vorming van jongeren, in beeld houden van jongeren en tegengaan van overlast).</p>	<p>Deels voldaan. Het ambulant jongerenwerk heeft als belangrijk doel om de jongerengroepen in beeld te hebben om op die manier overlast te voorkomen. Aan deze doelstelling wordt voldaan. Het meer algemene doel dat de gemeente met jongerenwerk (en het jongerenbeleid) nastreeft is het bieden van vrijetijdsbesteding. Daaraan wordt slechts ten dele voldaan. Jongeren hebben nog altijd het gevoel dat er voor hen niks te doen is en zij nergens heen kunnen</p> <p>Als het gaat om doelstellingen ten aanzien van signalering en versterking van de ketenaanpak moet geconcludeerd worden dat het jongerenwerk daar slechts ten dele een rol in vervult. De signalerende rol van de ambulant jongerenwerker wordt nog onvoldoende benut, alleen in afstemming met de wijkagenten wordt hiervan gebruik gemaakt. In andere overleggen zou een bijdrage van de ambulant jongerenwerker echter ook van meerwaarde kunnen zijn.</p>

BIJLAGE 1 BELEIDSKADER

Programmabegroting 2009

In de programmabegroting 2009 van de gemeente Leiderdorp staan beleidsuitgangspunten ten aanzien van het jeugdbeleid vermeld. In het programma Jeugd en Onderwijs (programma 2) worden de prestatievelden Jeugdbeleid (prestatieveld A) en Jeugdgezondheidszorg en preventief jeugdbeleid (prestatieveld B) behandeld. In de programmabegroting staat dat het gemeentelijke jeugdbeleid gericht is op het leveren van een bijdrage aan het welzijn en de ontwikkeling van jeugdigen tot 24 jaar die woonachtig zijn in Leiderdorp.

Bij het prestatieveld Jeugdbeleid is de volgende doelstelling te vinden ten aanzien van het jeugdbeleid:

“Er is een gevarieerd en voldoende aanbod voor zinvolle vrijetijdsbestedingen voor jeugdigen tot 18 jaar in Leiderdorp. Er is extra aandacht voor de jeugd vanaf 14 jaar. De gemeente stimuleert deelname van jongeren aan culturele en sportieve activiteiten en de ontwikkeling van het jeugdbeleid. Jongeren veroorzaken minder overlast. Jeugdigen die in aanraking komen politie/justitie, krijgen extra zorg. De registratie van voortijdig schoolverlaters is goed geregeld. Er is kwalitatief goed en voldoende aanbod van VVE-peuterspeelzaalplaatsen om peuters met taal- of onderwijsachterstand te bereiken.”⁹

Het jeugdbeleid richt zich dus op vrijetijdsbesteding en op alle jeugdigen tot 18 jaar (met een focus vanaf 14). Daarnaast wordt de nadruk gelegd op het veroorzaken van minder overlast en de zorg voor jongeren die in aanraking komen met politie/justitie. Ook wil de gemeente de registratie van voortijdig schoolverlaters verbeteren. Tenslotte zou het jeugdbeleid inzetten op VVE en peuterspeelzalen om op die manier peuters met taal- en onderwijsachterstanden te bereiken.

Naast beleidsuitgangspunten en doelstellingen bevat de programmabegroting ook concrete acties die de gemeente gaat ondernemen om deze doelstelling te bereiken:

- De vier bestaande JOP's worden opgeknapt. Ook zullen speelplaatsen worden opgeknapt of worden gerenoveerd;
- via het gemeentelijk jeugdoverleg probeert de gemeente grip te krijgen op de verschillende groepen hangjongeren in Leiderdorp;

⁹ Programmabegroting 2009 gemeente Leiderdorp, p. 14

- de registratie van voortijdig schoolverlaters wordt verbeterd. De aanpak van schooluitval wordt daarom geïntensiveerd. Een evaluatie van het functioneren van het Regionaal Bureau Leerplicht en het Jongerenloket levert daartoe de bouwstenen;
- het aantal geplande deelnemers voor activiteiten van het Sociaal Cultureel Werk wordt vergroot (2008: 7.944, 2009: 8.974).

Bij het prestatieveld Jeugdgezondheidszorg en preventief jeugdbeleid is de volgende doelstelling weergegeven:

‘Het verbeteren van de ketenbenadering tussen jeugdbeleid, jeugdzorg en gezinsondersteuning door vroegtijdige signalering en samenwerking in de hulpverlening. Hierdoor kan optimale hulpverlening aan jeugdigen en gezinnen tot stand kan worden gebracht.’¹⁰

De gemeente wil deze doelstelling in de praktijk brengen door alle betrokken partijen (binnen jeugdbeleid, jeugdzorg en gezinsondersteuning) de ketenaanpak gezamenlijk onder de loep te laten nemen. Daartoe is de gemeente een onderzoek gestart naar ketenaanpak. Dit onderzoek wordt uitgevoerd door onderzoeksbureau JSO.

Nota “Jeugd in Beeld”

De nota “Jeugd in Beeld” uit 2006 is een vervolg op het oude contournota “Investeren in Jeugd: beleidsnota Integraal Jeugdbeleid Leiderdorp 2003-2006” uit 2002. Met het vaststelling van die contournota is door de raad opdracht gegeven deze nota te vertalen in concrete actiepunten. Daar is het, zo blijkt uit “Jeugd in Beeld” nooit van gekomen. Met “Jeugd in Beeld” wil de gemeente alsnog aan die opdracht tegemoet komen. “Jeugd in Beeld” is dan ook nadrukkelijk een inventarisatie van de “witte vlekken” in het jeugdbeleid. Door aan die “witte vlekken” invulling te geven, wil de gemeente het huidige beleid (bij)sturen.

In de nota maakt de gemeente onderscheid tussen *algemeen jeugdbeleid* en *specifiek jeugdbeleid*:

- Algemeen jeugdbeleid betreft het beleid voor alle jeugd. De gemeente refereert daarmee aan voorzieningen als kinderopvang, onderwijs, recreatie;
- specifiek jeugdbeleid betreft beleid voor de jeugd waar het niet goed mee gaat. Met dit beleid richt de gemeente zich op ondersteuning van de opvoeding, GGD, algemeen maatschappelijk werk, sociaal cultureel werk, of bijvoorbeeld preventiewerk vanuit de politie.

Vervolgens inventariseert de nota hoe het jeugdbeleid er voor staat. Per leeftijdsgroep (0-4 jaar; 4-13 jaar; 13-18 jaar; 18-24 jaar) wordt nagegaan of de

¹⁰ Programmabegroting 2009 gemeente Leiderdorp, p. 15

groep voldoende in beeld is, wat de gemeente doet voor de jeugd, en wat de aandachtspunten zijn. Op basis van deze inventarisatie heeft de gemeente de “witte vlekken” in het jeugdbeleid in beeld gebracht, zo stelt de nota. Deze “witte vlekken” vormen de basis voor de verdere ontwikkeling van het jeugdbeleid. In onderstaand kader zijn de aandachtspunten weergegeven.

Aandachtspunten uit de Nota Jeugd in beeld (2006)¹¹

1. Versterken, uitbreiden en ondersteunen van de ketenzorg en realisatie van een sluitende vangnetstructuur
2. Evaluatie van de effectiviteit van huidige voorzieningen rondom opvoedingsondersteuning.
3. Aanpak van voortijdig schoolverlaten met name van de groep 16-23 jarigen
4. Jeugdcriminaliteit: het terugdringen van overlastgevende incidenten
5. Ontwikkelen van visie en beleid op vrijetijdsbesteding met aandacht voor jeugdigen vanaf 14 jaar; onderzoeken van het bereik van het Sociaal Cultureel Werk en afstemming en samenwerking tussen de uitvoerende organisaties
6. Vorm geven aan jeugdparticipatie
7. Ontwikkelen van toekomstig beleid voor achterstandsleerlingen en de spreiding van deze leerlingen over de verschillende scholen.
8. Bereik en de behoefte van allochtone jongeren in beeld brengen
9. Jeugdgezondheidszorg met name aandacht voor beleid gericht op bewegen en overgewicht, bereik risicojeugd en wachtlijsten voor ambulante zorg.
10. Ontwikkelen van visie en beleid op wonen in Leiderdorp voor jongvolwassenen.

De nota betreft dus nadrukkelijk een inventarisatie, ze maakt (nog) geen nadrukkelijke beleidskeuzes. Doelgroepen worden wel nader gedefinieerd (waarbij onderscheiden wordt naar zowel leeftijd als (eventuele) problematiek), maar er wordt geen focus gelegd op één van de doelgroepen.

De nota is op 27 november 2006 door de raad van de gemeente Leiderdorp vastgesteld. Bij het vaststellen van de nota heeft de raad aangegeven dat de focus zich allereerst zou moeten richten op vrijetijdsbesteding.

Uitwerking van Jeugd in Beeld in notitie vrijetijdsbesteding

De notitie “Jeugd, vrijetijdsbesteding en participatie 2007-2011” is een uitwerking van de inventarisatienota “Jeugd in Beeld” (2006). Deze notitie is in juli 2007 vastgesteld door de gemeenteraad. Aan het speerpunt vrijetijdsbesteding is als eerste gehoor gegeven, omdat de raad dit bij de vaststelling van “Jeugd in Beeld” als prioriteit benoemde. In een breder perspectief is deze notitie een onderdeel van het brede welzijnsbeleid, waarvan de Wmo de basis vormt, zo wordt in de notitie opgemerkt.

Het doel van deze notitie is om een impuls te geven aan de mogelijkheden van vrijetijdsbesteding buitenshuis van jeugdigen in Leiderdorp. Het accent hierbij ligt op jongeren van 12-17 jaar.

¹¹ Nota Jeugd in beeld, pag. 6.

Jongerenenquête vormde input voor notitie

De notitie “Jeugd, vrijetijdsbesteding en participatie” is tot stand gekomen op basis van een enquête die de gemeente in 2007 heeft gehouden onder jongeren. Aanleiding voor de enquête waren signalen van jongeren dat er te weinig was te doen voor de jeugd in Leiderdorp. In het onderzoek is een vragenlijst afgenomen bij 957 jongeren tussen 12 en 17 jaar. Van de 957 jongeren hebben 565 jongeren (57%) de vragenlijst ingevuld.

Uit de jongerenenquête komen onder meer de volgende bevindingen naar voren:

- 90% van de jongeren in Leiderdorp is lid van een club of vereniging;
- bijna 60% van de jongeren gaat wel eens naar een speelveld;
- 28% van de jongeren gaat wel eens naar een JOP;
- 40% van de jongeren mist een café, kroeg of disco in Leiderdorp;
- 33% van de jongeren mist sportactiviteiten in Leiderdorp;
- slechts 3% van de jongeren bezoekt de website www.overenuit.nl¹²;
- 80% van de jongeren ziet graag een nieuw jongerencentrum wanneer er gewenste activiteiten voor jongeren plaatsvinden.¹³

Aansluitend aan de enquête heeft tevens een jeugddebat plaatsgevonden. De resultaten van deze enquête, die representatief zijn voor alle jongeren in Leiderdorp in de leeftijd van 12-17 jaar en de uitkomsten van dat debat zijn betrokken bij de totstandkoming van de beleidskeuzes en acties in de notitie “Jeugd, vrijetijdsbesteding en participatie” Naast de inbreng van jongeren zelf is voor de totstandkoming van de notitie ook met specialisten uit het veld gesproken, zo blijkt uit de notitie.

Notitie focust op zinvolle vrijetijdsbesteding voor alle jeugdigen

De notitie kent de volgende twee hoofddoelen:

- Leiderdorp biedt genoeg voorzieningen voor zinvolle vrijetijdsbesteding van jeugdigen;
- in Leiderdorp nemen alle jeugdigen deel aan minstens een vorm van vrijetijdsbesteding op het gebied van bewegen, lezen en culturele activiteiten.

Met deze twee hoofddoelen wil de notitie uitwerking geven aan de volgende visie:

“De visie die ten grondslag ligt aan deze hoofddoelen is dat vrijetijdsbesteding ontwikkelingsmogelijkheden voor jongeren biedt. [...] Deelname aan zinvolle vrijetijdsbesteding waarbij het met name gaat om sport- en bewegingsactiviteiten, culturele activiteiten en leesbevordering hebben daarnaast een preventieve werking op het gebied van overgewicht en jeugdoverlast en hebben een versterkende werking op de sociale cohesie tussen jonge en ouderen, allochtone en autochtone Leiderdorpers. Tenslotte is de signaalfunctie van volwassenen die een rol spelen in de vrije tijd van jeugdigen van

¹² De website www.overenuit.nl is gericht op jongeren in Holland-Rijnland. Hier vinden jongeren informatie over verschillende thema's zoals school, werk, wonen, maatschappij en voorlichting over seksualiteit en drugs, roken en alcohol.

¹³ Jongerenenquête Vrijetijdsbesteding jongeren in Leiderdorp 2007, p. 3-7

belang als het gaat om ontwikkelingsachterstanden of problemen in de ontwikkeling jeugd en jongeren op te merken.¹⁴

Uit het bovenstaande blijkt dat de notitie de focus richt op preventie en het vergroten van ontwikkelingskansen, door middel van vrijetijdsbesteding. Dit wordt vervolgens uitgewerkt aan de hand van een aantal thema's:

- Speelplaatsen, speelveldjes en JOP's;
- Jeugd en bewegen;
- Jeugd en cultuur;
- Jeugd en leesbevordering;
- Jeugdparticipatie;

Per thema is in de notitie weergegeven welke bevindingen volgen uit de jongerenenquête en de gesprekken met professionals. Daarnaast zijn per thema beleidsuitgangspunten geformuleerd en zijn ook steeds te ondernemen acties vermeld. In tabel 4.2.2 zijn – per thema - de voor het jongerenwerk meest relevante bevindingen, beleiduitgangspunten en acties weergegeven.

Kader 4.2.2: Bevindingen, beleiduitgangspunten en acties uit notitie

Speelplaatsen, speelveldjes en JOP's		
Bevindingen	Beleid	Acties
<ul style="list-style-type: none"> - 10% van de jongeren bezoekt de JOP's, het merendeel van deze groep jongeren is 12-14 jaar; - de helft van deze jongeren is tevreden over de kwaliteit van de JOP's; - volgens politie en SCw¹⁵ is de realisatie van drie extra JOP's in Leiderdorp gewenst. 	<ul style="list-style-type: none"> - Er zijn voldoende voorzieningen om te ontmoeten en te spelen in de buurt; - het aantal JOP's wordt aangevuld en intensiever onderdeel van het jongerenwerk. 	<ul style="list-style-type: none"> - Het aantal JOP's wordt aangevuld en intensiever onderdeel van jongerenwerk; - betrokken instanties organiseren gezamenlijk activiteiten om JOP's onder de aandacht te brengen bij jongeren.
Jeugd en cultuur		
Bevindingen	Beleid	Acties
<ul style="list-style-type: none"> - 15% van de jongeren heeft behoefte aan culturele activiteiten, zoals workshops en cursussen op het gebied van zang, dans en theater; - 55% van de jongeren heeft behoefte aan een plek om uit te gaan; 	<ul style="list-style-type: none"> - Uitgaansmogelijkheden voor jongeren worden uitgebreid; - culturele aanbod via scholen wordt gecontinueerd; - jongeren zijn goed op de hoogte van culturele activiteiten. 	<ul style="list-style-type: none"> - Disco's krijgen een maandelijkse frequentie; - onderzoek naar verruiming van openingstijden van de Buit naar 2 naar 4 inloopavonden.

¹⁴ Notitie "Jeugd, vrijetijdsbesteding en participatie 2007-2011", pag. 2.

¹⁵ SCw staat voor Stichting Sociaal Cultureel Werk, de organisatie die het jongerenwerk uitvoert (zie ook hoofdstuk 5).

jongeren van 15-17 jaar hebben weinig behoefte aan een jongerencentrum.		
Jeugdparticipatie		
Bevindingen	Beleid	Acties
<ul style="list-style-type: none"> - 8,4% van de jongeren is niet op de hoogte van de verschillende activiteiten voor jongeren binnen de gemeente; - 21% van de jongeren zou uitgenodigd willen worden om mee te denken met de gemeente over jeugdbeleid. 	<ul style="list-style-type: none"> - Jongeren moeten goed op de hoogte zijn van mogelijkheden voor activiteiten in de vrijetijdsbesteding; - sport en bewegingsinstellingen en culturele instellingen moeten voor iedereen toegankelijk zijn, ook voor jongeren met een beperking; - behoeften van jongeren zijn bekend bij bestuur en hebben een leidende rol bij de ontwikkeling van jeugdbeleid. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uitbreiding aandacht jeugd op gemeentelijke website; - promotie jongeren website; - vierjaarlijkse jongerenpeiling, gevolgd door jongerendebat.

Keten-aanpak vormgegeven door onderzoek

Naar aanleiding van de nota “Jeugd in Beeld” heeft de raad behalve vrijetijdsbesteding, ook het verbeteren van de ketenaanpak als prioriteit benoemd. Aan deze prioriteit wordt invulling gegeven door middel van twee onderzoeken:

- “Netwerken Jeugd & Veiligheid”: In 2007 heeft de gemeente een extern bureau gevraagd een onderzoek uit te voeren naar het functioneren van netwerken en de regierol van de gemeente als het gaat om jeugd en veiligheid. Uit de rapportage wordt duidelijk dat er, in vergelijking met andere gemeenten, in Leiderdorp nauwelijks sprake is van criminele jeugd. Wel is er sprake van overlastgevende jeugd. In het onderzoek worden een aantal netwerkoverleggen (lokaal Jeugdoverleg, een signaleringsoverleg, het jeugdpreventieteam, zie ook hoofdstuk 5.4) nader onder de loep genomen. Belangrijkste conclusie is dat de relatie tussen (boven)lokale netwerken leemtes kent waardoor er niet optimaal op elkaar afgestemd wordt.
- JSO-onderzoek: In 2008-2009 is de gemeente een tweede onderzoek gestart. Dit onderzoek “Naar een steviger ketenaanpak voor preventieve jeugdzorg in Leiderdorp vanaf 2010” wordt uitgevoerd door JSO. Het eerder uitgevoerde onderzoek “Netwerken Jeugd & Veiligheid” wordt in dit onderzoek meegenomen.

Het eerste onderzoek is in 2007 afgerond, het tweede onderzoek bevindt zich momenteel in de afrondende fase. De onderzoeken hebben nog niet geleid tot een inhoudelijk beleidskader of concrete verbeterplannen. In de ambtelijke reactie op dit rapport werd aangegeven dat op basis van de aanbevelingen uit het onderzoek

een concreet uitvoeringsplan opgesteld gaat worden. Wel laat de gemeente met deze onderzoeken zien de focus te richten op het verbeteren van de ketenaanpak.

Jeugdbeleid is onderdeel van Wmo

Tot slot moet worden opgemerkt dat het jeugdbeleid deel uitmaakt van een breder perspectief: het Wmo-beleid. In maart 2009 is de nota "Wmo, waar meedoen toe leidt" verschenen. Binnen dit Wmo-beleid worden vier hoofdresultaatgebieden geformuleerd:

1. Iedereen doet meer, sommigen hebben tijdelijke ondersteuning nodig;
Hiertoe behoort o.a. het voorzien in voldoende voorzieningen of het voorkomen en bestrijden van achterstanden;
2. Bevordering sociale cohesie in de buurten;
Hiertoe behoort onder andere het creëren van ontmoetingsplaatsen.
3. Bevordering actieve participatie;
4. Bevorderen sociale veiligheid;
Hiertoe behoort onder andere het beperken van overlast.

De Wmo-nota is verschenen nadat "Jeugd in beeld"(2006) en de notitie "Jeugd, vrijetijdsbesteding en participatie" (2007) waren verschenen. In die laatste notitie wordt echter al wel opgemerkt dat het document deze notitie (evenals de nota "Jeugd in Beeld") deel uitmaakt van het Wmo-beleid. Ook worden de vier hoofdresultaatgebieden van de Wmo al even kort aangestipt.

Jeugd rapportage

Na de vaststelling van de nota "Jeugd in Beeld" is met de raad overeengekomen om de raad ieder kwartaal te informeren over de stand van zaken. Dat gebeurt door de jeugd rapportage. Daarbij is de indeling van de nota "Jeugd in Beeld" aangehouden en informeert het college de raad over de stand van zaken m.b.t. geconstateerde witte vlekken en speerpunten. Geïnterviewden gaven aan dat deze rapportages halfjaarlijks verschenen zijn, omdat voor de ambtelijke organisatie de frequentie per kwartaal te hoog was om een rapportage te genereren. Momenteel wordt gekeken of het mogelijk is om één maatschappelijke rapportage te creëren, waarbij de jeugd rapportage geïntegreerd wordt met andere maatschappelijk beleidsterreinen waarover aan de raad gerapporteerd wordt. Met de jeugd rapportage poogt de gemeente de raad op regelmatige basis op de hoogte te houden van de stand van zaken. De jeugd rapportage betreft echter geen evaluatie waarin de gemaakte beleidskeuzes worden getoetst en gekeken in hoeverre deze nog altijd adequaat zijn. Wel is de jeugd rapportage een poging om de raad te informeren over het proces van totstandkoming van beleid.

BIJLAGE 2 GERAADPLEEGDE BRONNEN

Geïnterviewde personen		
Datum	Naam	Functie
6 mei 2009	mevr. Pols dhr. Achbari	Allround beleidsmedewerker Beleidsmedewerker o.a. jeugdparticipatie en sport
25 mei 2009	dhr. Gardeniers mevr. Pols	Portefeuillehouder Allround beleidsmedewerker
23 juni 2009	mevr. Groen dhr. Kus dhr. Van Egmond	Accommodatiegebonden jongerenwerker Ambulant Jongerenwerker Tienerwerker
23 juni 2009	dhr. Van der Pol dhr. Welboren	Wijkagent Wijkagent
23 juli 2009	mevr. Rijling	wijkregisseur (telefonisch interview)
5 augustus 2009	dhr. Joosten	voorzitter raads werkgroep JOP's (telefonisch interview)
27 oktober 2009	Dhr. Zonneville Mw. Pols	Burgemeester Leiderdorp Allround beleidsmedewerker

Geraadpleegde documenten

- CBS-gegevens over verdeling van jongeren over wijken;
- Cijfers van Tympaan en het Verweij-Jonker instituut over Leiderdorp (t/m 2007).
- Conceptversie nieuw productenboek SCw, versie 30 juni 2009;
- Conceptversie van het JSO-onderzoek (2009);
- [http://www.beke.nl/publicaties/jeugdgroepen_in_beeld?term=shortlist methodiek&p=1](http://www.beke.nl/publicaties/jeugdgroepen_in_beeld?term=shortlist%20methodiek&p=1); website aangaande de shortlistmethodiek.
- Jaarverslag SCw 2008;
- Jeugd- en Jongerenprofiel ABF research (zie ook de separate bijlage);
- Jeugdrapportage, oktober 2008;
- Jongerenenquête Vrijtijdsbesteding jongeren in Leiderdorp 2007;
- Kwartaalrapportage SCw;
- Netwerken Jeugd en Veiligheid (onderzoek uit 2007);
- Nota "Jeugd in Beeld" (2006);
- Notitie "Jeugd, vrijetijdsbesteding en participatie 2007-2011" (2007);
- Onderzoek vrijetijdsbesteding jongeren in Leiderdorp (2007), uitgevoerd door de GGD Hollands Midden;
- Plan van aanpak werkgroep JOP;
- Productenboek SCw (oud);
- Programmabegroting 2009;
- Raadsbesluit d.d. 2 februari 2009, aangaande JOP's (nummer 09002), inclusief bijlagen;
- Uitvoeringsovereenkomst 2008, gemeente Leiderdorp, stichting SCw;
- Website www.overenuit.nl;

BIJLAGE 3 DEFINITIES JONGERENPROFIEL

Aantal harde-kernjongeren per 10.000 inwoners:

Betreft het aantal harde-kernjongeren (van 12 t/m 24 jaar) in verhouding tot het aantal inwoners van 12 tot en met 24 jaar.

Harde-kern-jongere:

Een persoon in de leeftijd van 12 tot en met 24 jaar die in het peiljaar twee zware misdrijven heeft gepleegd en bovendien in de jaren daarvoor drie antecedenten heeft opgelopen of die in het peiljaar ten minste drie zware misdrijven heeft gepleegd. Ook personen in de leeftijd van 12 tot en met 24 jaar die in het peiljaar minimaal twee zware misdrijven pleegden en in de jaren daarvoor minstens tien antecedenten hebben, behoren tot de harde kern (persisterende harde kern). De gegevens zijn afkomstig uit het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD).

Percentage jeugdige verdachten van 12 t/m 17 jaar:

Betreft het aantal jeugdige verdachten van 12 t/m 17 jaar in procenten van de totale verdachtenpopulatie. De gegevens zijn afkomstig uit het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD).

Percentage jeugdige verdachten van 18 t/m 24 jaar:

Betreft het aantal jeugdige verdachten van 18 t/m 24 jaar in procenten van de totale verdachtenpopulatie.

Aantal jeugdige veelplegers per 10.000 inwoners:

Betreft het aantal minderjarige veelplegers in verhouding tot het aantal minderjarige inwoners. Jeugdige veelplegers zijn minderjarige personen die meer dan 5 keer als verdachte bij de politie zijn geregistreerd. De gegevens zijn afkomstig uit het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD).

Aantal verdachten per 10.000 inwoners:

Dit onderdeel vermeldt het aantal personen dat wordt verdacht van het plegen van een misdrijf in verhouding tot het aantal inwoners van 12 jaar of ouder. De gegevens zijn afkomstig uit het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD).

Percentage 12-21 jarigen voor de rechter als gevolg van plegen delict:

Het aantal 12 t/m 21 jarigen dat een delict gepleegd heeft waarmee het voor de rechter is verschenen, als percentage van het totaal aantal 12- t/m 21 jarigen.

Aantal leerlingen

De cijfers op regio- en gemeenteniveau worden uitsluitend berekend over de inschrijvingen van onderwijsdeelnemers die woonachtig zijn in een betreffende regio (en gemeente).

Voortijdige schoolverlaters

Het aantal leerlingen dat zonder een diploma (of een andere formele afronding van de schoolloopbaan) vertrekken, terwijl het voor de school niet vaststaat dat ze elders hun schoolloopbaan vervolgen. In termen van de Regionale Meld- en Coördinatiecentra (RMC) gaat het om de groep prioritaire schoolverlaters: iedere jongere tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat.

Percentage voortijdige schoolverlaters

Het aantal voortijdige schoolverlaters als % van het totale aantal leerlingen.

Percentage achterstandsleerlingen (4-12 jaar)

Het percentage leerlingen in het basisonderwijs (4 t/m 12 jaar) waarbij sprake is van een gewichtsscore hoger dan 0.

Percentage relatief verzuim

Percentage leerlingen van 5 t/m 17 jaar dat relatief verzuimt (een periode van drie aangesloten dagen, of in een periode van een maand minimaal twaalf uren verzuim), als percentage van het totale aantal leerplichtige leerlingen.

Uitstromers met startkwalificatie

Startkwalificatie - Een afgeronde havo- of vwo-opleiding of een basisberoepsopleiding (mbo-2; dat wil zeggen niveau 2 van de kwalificatiestructuur, zoals vastgelegd in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)).

Toelichting: Het minimale niveau dat nodig is om een volwaardige plaats op de arbeidsmarkt te veroveren, of door te stromen naar vervolgonderwijs (hoger onderwijs). Het niveau hiervan is vastgesteld op een afgeronde havo- of vwo-opleiding of een basisberoepsopleiding (mbo-niveau 2). Wanneer jongeren zonder startkwalificatie van school gaan, wordt verwacht dat ze problemen krijgen op de arbeidsmarkt. Dit geldt zowel voor het vinden van een baan als bij het doorstromen naar betere posities op de arbeidsmarkt. Dit betekent dat na het verlaten van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo; voorheen vbo en mavo) nog een opleiding moet worden gevolgd met een minimale opleidingsduur van (meestal) twee jaar. Het bezit van een startkwalificatie wordt afgeleid vanuit het behaalde onderwijsniveau. Personen met een opleiding op minimaal niveau 4.1 van de Standaard Onderwijsindeling (SOI) hebben een startkwalificatie behaald. Ook in de scholing van volwassenen wordt de startkwalificatie regelmatig als minimumeis genoemd.

Percentage werkloze jongeren (16-24 jaar)

Het aantal 16 t/m 24 jarige niet-werkend werkzoekenden ingeschreven bij het CWI, geschoond door matching met gegevens van de Belastingdienst en het UWV, ten opzichte van het totaal aantal 16 t/m 24 jarigen.

Percentage kinderen in uitkeringsgezinnen

Het totaal aantal kinderen van 0 t/m 17 jaar in een gezin dat bijstandsuitkering ontvangt als percentage van het totale aantal kinderen van 0 t/m 17 jaar.

WWB ontvangers totaal

Totaal aantal uitkeringen Wet Werk en Bijstand (voorheen Algemene bijstandswet), periodiek algemeen. Bij 'Totaal aantal WWB-uitkeringen' worden ook de uitkeringen

meegerekend waarvan de burgerlijke staat, de leefvorm, de huisvesting, het aantal ten laste komende kinderen, de inkomstenbron en/of de duur van de uitkering van de aanvrager onbekend zijn.

Percentage kinderen in achterstandswijken

Het aantal 0 t/m 17 jarige kinderen dat woont in een PC-4 gebied met een lage sociale status (statusscore hoger dan 0,99) ten opzichte van het totaal aantal kinderen van 0 t/m 17 jaar.

Aantal 0-17 jarigen per hectare speelruimte

Het aantal 0 t/m 17-jarigen per hectare georganiseerde speelruimte, gedefinieerd als park en plantsoen, sportterrein en dagrecreatief terrein.